

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ЛОКАЛЕН РАЗВОЈ НА ОПШТИНА БОСИЛОВО (2019-2022)

БОСИЛОВО, 2019

This document was produced with the financial support of the project 'Improving Municipal Governance' financed by the European Union and implemented by the United Nations Development Programme (UNDP) in partnership with the Ministry of Local Self-Government and the Ministry of Finance. The views expressed herein are those of the authors and do not necessarily represent those of the EU nor United Nations, including UNDP, or the UN Member States.

Овој документ е подготвен со финансиска поддршка на Проектот 'Унапредување на општинското владеење' финансиран од Европската Унија а спроведуван од страна на Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП) во партнерство со Министерството за локална самоуправа и Министерството за финансии. Ставовите изразени во овој документ се ставови на авторите и не ги одразуваат ставовите на Европската Унија ниту на Обединетите нации, вклучувајќи го УНДП, или на земјите-членки на ОН.

С о д р ж и н а:	Страна:
1. Вовед во ИПЛР	4
1.1 Воведно писмо од градоначалникот – краток опис на целите на ИПЛР.....	4
1.2 Цели на ИПЛР	5
1.3 Методологијата	5
1.4 Структурата на ИПЛР.....	6
1.5 Институционалната рамка	6
2. Усогласеност со национални, регионални и локални стратешки документи	7
2.1 Вертикална интеграција на ИПЛР.....	7
2.2 Хоризонтална интеграција на ИПЛР.....	10
3. Социо-економска анализа на општина Босилово	12
3.1 Население (демографија)	12
3.2 Пазар на труд	12
3.3 Социјална инфраструктура	15
3.3.1 Образование.....	15
3.3.2 Здравство.....	16
3.3.3 Култура и спорт.....	17
3.3.4 Граѓански сектор.....	18
3.4 Локална економија и стопанство	18
3.5 Сообраќајни врски.....	23
3.6 Општинска инфраструктура и планирање.....	24
3.7 Сигурност и безбедност во општината	26
3.8 Животна средина.....	28
3.8.1 Воздух.....	28
3.8.2 Природа	29
3.8.3 Расположливи водни ресурси	30
3.8.4 Земјиште	31
3.8.5 Отпад	32
4. SWOT Секторска анализа на општината	33
4.1 SWOT Анализа за област – демографија	33
4.2 SWOT Анализа за област – социјална благосостојба	34
4.3 SWOT Анализа за област – инфраструктура.....	34
4.4 SWOT Анализа за област – локална власт	35
4.5 SWOT Анализа за област – локална економија.....	36
4.6 Интегрирана SWOT анализа	38
5. Визија за општина Босилово – интегрирано стратешко планирање	43
6. Портфолио на проектот	50
7. Буџет	73
7.1 Динамика на финансирање.....	73
7.2 Извори на финансирање.....	77
8. Клучни индикатори за успешност	80

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

9. План за имплементација	84
10. План за следење	87
11. Евалуација	90

1. Вовед во ИЛДП

1.1. Воведно писмо од градоначалникот

Како мала, рурална општина со ограничени ресурси Босилово се соочува со голем број предизвици. Во текот на изминатите години беа изработени неколку развојни документи заедно со граѓаните на Општината Босилово со цел да се утврдат приоритетните потреби на граѓаните и проблемите што треба да се засегнат.

Поради ограничениот обем на општинскиот буџет, не може секој од овие проблеми да се третира во исто време. Освен тоа, не е извршена приоритизација на разновидните развојни приоритети што се утврдени во различните документи кои може да послужат како насока за утврдување на конкретните мерки и проекти што треба да се спроведат во најблиска иднина (наредни 4 години).

Исто така, ваквите развојни документи не содржат детали за конкретни проекти, како ни јасни показатели со кои ќе може да се измери напредокот во подобрувањето на квалитетот на живеење на нашите граѓани како резултат на нашите напори. Тие слабости се надминуваат со овој Интегриран план.

Општина Босилово е свесна дека за да се преточат развојните приоритети во конкретни проекти, за да се изнајдат средства за овие проекти и за истите да се спроведат потребно е многу време и поголеми ресурси од Општината.

Бидејќи ресурсите ни се многу ограничени, треба да се фокусираме врз изработка и спроведување на проекти коишто се сметаат за врвен приоритет и за коишто е веројатно да се изнајдат финансиски средства од други извори.

Од тие причини, Општината одлучи дека е неопходно да се изработи 4-годишен план, наречен **Интегриран план за локален развој (2019-2022)**, во кој ќе се утврди кои од стратешките приоритети треба да се засегнат како врвни приоритети, како истите би се имплементирале (што значи, преку кои расположиви програми, домашни и странски извори, би се барале дополнителни средства), колку ресурси се потребни за секој од проектите, како и тоа на кој начин ова соодветствува на буџетот на Општината.

Ова не значи дека не се важни оние приоритети кои нема да ги засегнеме сега веднаш, туку само значи дека прифаќаме дека нашите ресурси се ограничени и дека треба да се фокусираме да ги користиме ресурсите на најекономичен начин за проекти за кои постои веројатност да се обезбеди финансирање и со коишто ќе се реализираат нашите најголеми приоритети.

Би сакал да нагласам дека овој Интегриран план за локален развој не треба да биде само обичен документ, туку треба да послужи како основа за изработка на конкретни акциони планови, проектни предлози и проектни апликации.

Понатаму, би сакал да подвлечам дека дури и со ограничени ресурси со кои располага во текот на изминатите години Општина Босилово реализира голем број на проекти соочувајќи се со предизвиците пред се поврзани со подобрувањето на квалитетот на живеење на своите граѓани.

1.2. Цел на ИПЛР

Општина Босилово започна еден сложен процес на изготвување на стратешки документ во кој се идентификуваа сегашните и идните потреби на граѓаните и врз основа на тоа се дефинираа визијата, целите, приоритетите и мерките преку кои ќе се задоволат потребите на граѓаните. Резултатот од овој комплексен процес на стратешко планирање е Интегрираниот план на општина Босилово. Овој интегриран план во себе ја содржи визијата за развојот на општината, како и мерките и активностите кои ќе бидат преземени за да се постигне посакуваната визија.

Интегрираниот план за локален развој на општина Босилово има за цел да ги утврди врвните приоритети меѓу општинските стратешки цели, како и да определи кои проекти/активности треба да се спроведат во текот на наредните четири години (2019-2022) со цел да се исполнат стратешките цели, како и со конкретна изводливост што може да се финансира.

Интегрираниот план за локален развој има за цел да ги дефинира предизвиците со кои се соочува општина Босилово како и да предложи начин на кој истите ќе се надминат. Тоа е возможно доколку при неговата изработка се пристапи сериозно, со вклучување на сите локални актери во еден патиципативен процес, со почитување на претходните циклуси на планирање, преку надминување на секторскиот пристап, со ефикасно искористување на сите локални ресурси заради обезбедување на реален долгорочен развој и квалитет на живото на целокупната локална заедница.

1.3. Методологија

Во процесот на изготвување на Интегрираниот план за локален развој на општина Босилово опфатени беа повеќе целни групи. Пред сè, голем дел од инфомациите се добиени од Градоначалникот на општина Босилово како и од вработените во општина Босилово, административно распоредени во повеќе одделенија. Доста значајни се и информациите, ставовите и идеите кои ги дадоа невладиниот сектор, бизнис заедницата и самите граѓани за креирањето на овој стратешки документ.

Процесот на изготвување на Интегрираниот план за локален развој на општина Босилово беше поддржан од УНДП и од тим на консултанти, ангажирани од нивна страна, со утврдена мисија да помогнат на општина Босилово да го спроведе овој процес на наједноставен начин. Тоа беше потребно бидејќи се работеше за прилично динамичен и комплексен процес исполнет со одредени предизвици.

Методолошкиот пристап во изработката на овој план беше утврден врз следните основи:

- Вклучување во процесот на сите засегнати страни на локално ниво преку мобилизирање и мотивирање заради зголемување на нивото на доверба помеѓу граѓанскиот и јавниот сектор,

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

- Добивање на веродостојни резултати од извршената социо-економска анализа и СВОТ анализа и обезбедување на јасна слика за недостатоците, бариерите но и предностите на заедницата кои најдобро ќе се искористат при дефинирање на посакуваната состојба,
- Надминување на секторското планирање преку изготвување на структурно оперативен план кој ќе ги третира проблемите (интегрирано) од различни димензии (социјалните, економските, животната средина, инфраструктура), да биде конкретен, насочен кон акција и да се спроведува во партнерство со локалните засегнати страни.

1.4. Структурата на ИПЛР

Интегрираниот план за локален развој во себе ги содржи следниве поглавја:

- Вовед,
- Усогласеност со национални, регионални и локални стратешки документи,
- Социо-економска анализа на општина Босилово
- Визија за општина Босилово, стратешки цели, приоритети и мерки
- Портфолио на проектните предлози
- Буџет и финансирање на планираните проекти
- Индикатори за успешност
- План за имплементација
- План за следење на постигнатите резултати
- Евалуација на постигнатите резултати

1.5. Институционалната рамка

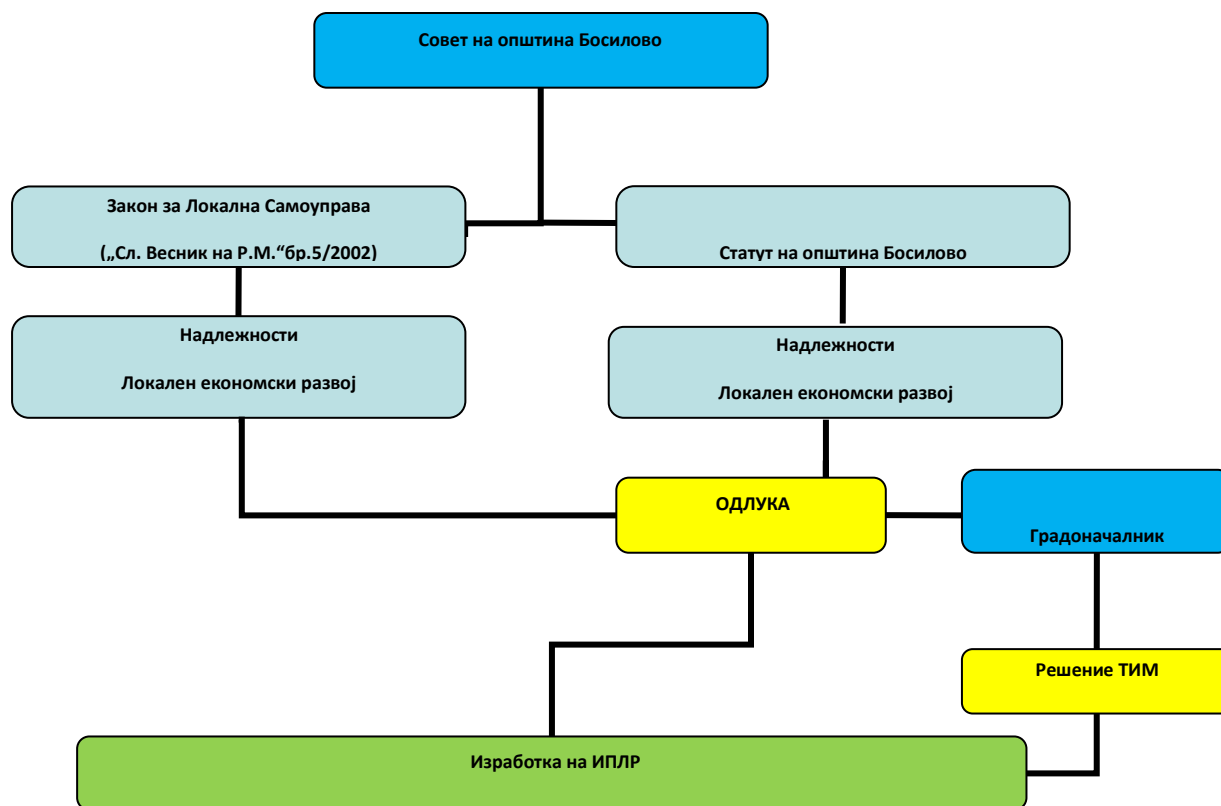
Надлежностите околу изработката и реализацијата на овој план се црпат од Законот за локална самоуправа на Република Северна Македонија (чл.22 став 1 точка 3) и Статутот на општина Босилово (чл.15 став 1 точка 1 – 13).

Општина Босилово има широко искуство во спроведување на проекти, финансирани од различни донатори.

Проектите во овој Интегрален план за локален развој на општина Босилово административно - технички ќе ги спроведат соодветните одделенија од Општината (јавни набавки, буџет, урбанизам) додека пак самото управување на проектите ќе го врши Одделението за комунални дејности и ЛЕР на Општината, кое што беше одговорно за спроведувањето на голем број проекти во минатото.

Севкупниот напредок на проектите ќе бидат следени од страна на Градоначалникот на општина Босилово, членовите на Советот на Општината, невладините организации, бизнис секторот, како и претставници од крајните корисници на проектните резултати.

Институционалната соработка ќе се одвива со Владата на РСМ и нејзините министерства, агенции, бироа и други државни органи за оние прашања за кои е неопходна соработка или финансирање.

Графикон 1: Институционална рамка

2. Усогласеност со национални, регионални и локални стратешки документи

2.1 Вертикална интеграција на ИПЛР

Интегрираниот план за локален развој на општина Босилово е во целосна вертикална усогласеност со следните релевантни документи:

- Стратегија за рамномерен регионален развој на Република Северна Македонија 2009 – 2019 година,
- Програма за развој на Југоисточниот плански регион 2015 – 2019 година
- Стратегија за земјоделство и рурален развој за период 2014 – 2020 година
- Стратегија за мали и средни претпријатија 2018 – 2023 година
- Стратегија за животна средина и климатски промени 2014 – 2020 година

Главните цели на ИПЛР за општина Босилово (реализацијата на проектните активности) ќе овозможи сразмерен допринос кон реализацијата на Стратегијата за рамномерен регионален развој на РСМ за периодот 2009 – 2019 односно нејзините стратешки цели:

1. Конкурентни плански региони што се одликуваат со динамичен и одржлив развој и
2. Поголема економска, демографска, социјална и просторна кохезија меѓу и во рамките на планските региони во Република Северна Македонија.

Интегриран план за локален развој на општина Босилово
 Реализацијата на Интегрираниот план за локален развој на општина Босилово ќе има сразмерно значење и во реализацијата на одделни стратешките цели од Програмата за развој на Југоисточниот плански регион и тоа:

Стратешка цел 4:

- Развивање на современа и функционална инфраструктура за економски развој и подобар животен стандард

Стратешка цел 5:

- Воспоставување на одржливи системи за управување со животната средина

Стратешка цел 6:

- Развој на конкурентно земјоделско производство и унапредување на животот во руралните подрачја

Табела 1: Вертикална усогласеност на ИПЛР

	Документ	Усогласеност со ИПЛР
1	Стратегија за рамномерен регионален развој на Република Северна Македонија 2009 – 2019 година	<p><u>Стратешка цел 1:</u></p> <p>Конкурентни плански региони што се одликуваат со динамичен и одржлив развој</p> <p><u>Стратешка цел 2:</u></p> <p>Поголема економска, демографска, социјална и просторна кохезија меѓу и во рамките на планските региони во Република Северна Македонија</p> <p><u>Приоритети:</u></p> <p>1.1. Поттикнување на економскиот раст во планските региони 1.2. Развивање на современа и модерна инфраструктура во планските региони 1.3. Препознавање и искористување на иновативниот потенцијал и подигнување на техничко-технолошката основа на носечките индустрии во планските региони 1.4. Подигнување на нивото на човечкиот капитал во планските региони 1.5. Креирање на конкурентски предности на планските региони 1.6. Оптимално користење и валоризација на природните ресурси и енергетските потенцијали во планските региони 1.7. Заштита на животната средина во планските региони 2.1. Демографска ревитализација и порамномерна дистрибуција на населението меѓу и внатре во планските региони 2.2. Градење на функционално-просторни структури за подобро интегрирање на урбаните</p>

		<p>со руралните средини во планските региони</p> <p>2.3. Зголемување и порамномерна дисперзија на инвестициите и вработеноста помеѓу и во рамките на регионите</p> <p>2.4. Подигнување на степенот на социјален развој во планските региони</p> <p>2.5. Поддршка на подрачјата со специфични развојни потреби</p> <p>2.6. Развивање на прекуграничната и меѓусебната соработка на планските региони</p> <p>2.7. Подигнување на капацитетите за планирање и реализацијана развојот во планските региони</p>
2	Стратегија за земјоделство и рурален развој за период 2014 – 2020 година	<p><u>Политики и мерки:</u></p> <p>3.Подобрување на условите за живот и одвивање на економските активности во руралните средини</p> <p>3.1 Обезбедена одржливост на економските активности во руралните средини</p> <p>3.2 Реновирање и изградба на руралната инфраструктура</p> <p>3.3 Подобрена социјална сигурност на руралното население</p> <p>4. Континуиран пристап до знаењето и инвестирање во човечкиот капитал во земјоделството</p> <p>4.2 Континуирано образование за земјоделците – задолжителни обуки и демонстративно-показни стопанства</p> <p>6. Одржливо управување со природни ресурси и ублажување на влијанието на климатските промени</p> <p>6.6 Прилагодување на земјоделскиот сектор кон климатските промени</p>
3	Стратегија за мали и средни претпријатија 2018 – 2023 година	<p>Стратешка цел 1 — Поволно деловно окружување,</p> <p>Стратешка цел 2 — Зголемување и подобрување на можноста за раст на малите и средни претпријатија,</p> <p>Стратешка цел 3 - Динамичен екосистем на претприемништво и иновации</p>
4	Стратегија за животна средина и климатски промени 2014 – 2020 година	<p><u>Активности:</u></p> <p><u>Води</u></p> <p>Изградба на системи за собирање и третман на отпадни води</p> <p>Изградба на водоснабдителни системи</p>

		<u>Отпад</u> Воспоставување на интегриран и финансиски самоодржлив систем за управување со отпад
5	Програма за развој на Југоисточниот плански регион 2015 – 2019 година	<p><u>Стратешка цел 4:</u> Развивање на современа и функционална инфраструктура за економски развој и подобар животен стандард <u>Приоритет:</u> 4.1, 4.2, 4.3, <u>Мерка:</u> 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.1.4, 4.1.5, 4.1.6, 4.1.7, 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3, 4.2.4, 4.2.5, 4.2.6, 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3, 4.3.4, 4.3.5,</p> <p><u>Стратешка цел 5:</u> Воспоставување на одржливи системи за управување со животната средина <u>Приоритет:</u> 5.1, 5.2, <u>Мерка:</u> 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.1.5, 5.1.6, 5.2.1, 5.2.2, 5.2.3,</p> <p><u>Стратешка цел 6:</u> Развој на конкурентно земјоделско производство и унапредување на животот во руралните подрачја <u>Приоритет:</u> 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, <u>Мерка:</u> 6.1.1, 6.1.2, 6.1.3, 6.1.4, 6.1.5, 6.1.6, 6.2.1, 6.2.2, 6.2.3, 6.2.4, 6.3.1, 6.3.2, 6.3.3, 6.3.4, 6.4.1, 6.4.2, 6.4.3,</p>

2.2 Хоризонтална интеграција на ИПЛР

Интегрираниот план за локален развој на општина Босилово е во целосна хоризонтална усогласеност со следните релевантни документи изготвени од општина Босилово:

- Локален еколошки акционен план (ЛЕАП) 2016 – 2020 година,
- План за управување со отпадот во општина Босилово 2017 – 2022 година

Во овие стратешки документи на општина Босилово силен нагласок се дава на заштитата и унапредувањето на животната средина.

Табела 2: Хоризонтална усогласеност на ИПЛР

	Стратешки документ/општина Босилово	Усогласеност со ИПЛР
1	Локален еколошки акционен план	<u>Сектор води:</u>

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

	(ЛЕАП) 2016 – 2020 година,	<p>Изградба на фекални канализациони системи со пречистителни станици</p> <p>Изградба на атмосферски одводни канали</p> <p>Изградба на водоснабдителни системи</p> <p><u>Сектор природа:</u></p> <p>Развој на еко-рурален туризам</p> <p><u>Сектор отпад:</u></p> <p>Набавка на возила и друга комунална опрема за собирање и транспортирање на отпад,</p>
2	План за управување со отпад во општина Босилово 2017 – 2022 година	<p><u>Прилог бр. 2</u></p> <p>Плански активности за управување со отпадот (период 5 години)</p> <p><u>Акции:</u></p> <p>Јакнење на капацитетите на општината и општинското комунално претпријатие,</p> <p>Воведување на систем на селекција на отпадот</p> <p>Регионално управување со отпадот</p>

Реализацијата на Интегралниот план за локален развој на општина Босилово исто така е насочена кон заштитата на животниот предел – односно при реализацијата на проектните активности особено треба да се внимава на заштитата на животната средина односно нејзините медиуми: вода, воздух и почва (земјиште).

Следните аспекти кои мора да се запазуваат при спроведувањето на проектите од ИПЛР се особено значајни за општинските стратешки документи:

- Заштита на земјиштето од деградација, узурпација и ерозија
- Правилно постапување со отпадот (транспортирање, депонирање, селекција и сл.)
- Заштита на површинските и подземните води од загадување
- Заштита на локалниот биодиверзитет (флора и фауна)
- Заштита и унапредување на квалитетот на воздухот.

3.Социо-економска анализа на општина Босилово

3.1.Население (демографија)

Според податоците од Завод за статистика во 2015 година, општина Босилово брои 14.080 жители, од кои 7259 се мажи а 6821 се жени, населени во 16 населени места со вкупен број на домаќинства од 3.661. Просечниот број на членови во едно домаќинство изнесува 3,90, додека пак просечната густина на населеност на општината изнесува 88 жители на км².

Според националниот состав на населението во Општината, најголем број го сочинуваат Македонци, од другите националности застапени се Турци, Роми, Срби и др.

Табела 3:Население

возраст	вкупно	Мажи	жени
0	144	79	65
1-4	596	328	268
5-9	720	367	353
10-14	780	400	380
15-19	950	496	454
20-24	1030	535	495
25-29	1042	538	504
30-34	993	539	454
35-39	996	539	457
40-44	1053	571	482
45-49	1054	566	488
50-54	1001	528	473
55-59	977	536	441
60-64	846	414	432
65-69	615	300	315
70-74	513	228	285
75-79	370	152	218
80-84	239	85	154
85+	155	58	97
непознато	6	0	6
Вкупно:	14 080	7259	6821

Извор: Завод за статистика 2015

3.2 Пазар на труд

Според податоците добиени од АВРСМ, на територијата на општина Босилово вкупно има 1753 невработени лица, од кои 997 се мажи а 756 се жени. Од вкупно 1753 невработени лица 1398 се неактивни баратели, додека 355 се активни баратели на работа. Најголем број на невработени лица има во с. Иловица, вкупната бројка изнесува 267 од кои 150 се мажи, а 117 се жени.

Според добиените податоци најголем број на невработени лица се од македонска националност(1580), потоа следуваат лицата од турска националност(168) албанска

Интегриран план за локален развој на општина Босилово националност(1) и ромска националност(1). Од прикажаните табели може да се види дека најголем број на невработени лица има на возраст од 45 до 54 години, вкупниот број на невработени лица на оваа возраст изнесува 464.

Табела 4: Вкупен број на невработени лица во општина Босилово по населени места:

Општина Босилово								
	Населено место	Вкупно	Мажи	Жени	Активни баратели на работодажи	Активни баратели на работажени	Неактивни баратели на работодажи	Неактивни баратели на работажени
1	Бориево	82	52	30	5	9	47	21
2	Босилово	200	115	85	20	14	96	71
3	Гечерлија	52	33	19	2	4	31	15
4	Дрвош	79	38	41	9	11	29	30
5	Еднокуќево	117	70	47	25	11	45	36
6.	Иловица	267	150	117	41	19	109	98
7	Моноспитово	142	84	58	14	17	70	41
8	Петралинци	74	29	45	8	9	21	36
9	Радово	132	75	57	13	12	62	45
10	Робово	59	31	28	11	9	20	19
11	Сарај	142	91	51	22	6	69	45
12	Секирник	166	96	70	8	13	88	57
13	Старо Балдовци	57	29	28	8	7	21	21
14	Турново	74	37	37	9	7	28	30
15	Хамзали	6	4	2	1	0	3	2
16	Штука	104	63	41	7	4	56	37
Вкупно		1753	997	756	203	152	794	604

Извор: Агенција за вработување на Република Северна Македонија - 2018

Табела 5: Класификација на невработеност според националност, возраст и пол:

Општина Босилово	Вкупно		Од 15-24 год.		Од 25-34 год.		Од 35-44 год.		Од 45-54 год.		Од 55-64 год.	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Македонци	900	680	83	69	178	153	212	170	230	194	197	94
Албанци	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Роми	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Турци	96	72	6	8	18	21	22	22	23	16	26	5
Други националности	2	2	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Вкупно:	997	756	90	77	196	174	234	194	253	211	224	100

Извор: Агенција за вработување на Република Северна Македонија – 2018

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

Табела 6: Активни баратели на работа според националност, возраст и пол:

Општина Босилово	вкупно		Од 15-24 год.		Од 25-34 год.		Од 35-44 год.		Од 45-54 год.		Од 55-	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Македонци	154	141	21	29	35	29	20	16	31	34	57	33
Турци	39	11	4	2	11	2	6	2	8	4	10	1
Вкупно:	794	604	65	46	150	143	208	176	314	207	157	66

Извор: Агенција за вработување на Република Северна Македонија - 2018

Табела 7: Неактивни баратели на работа според националност, возраст и пол:

Општина Босилово	вкупно		Од 15-24 год.		Од 25-34 год.		Од 35-44 год.		Од 45-54 год.		Од 55-	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Македонци	736	539	62	40	143	124	192	154	299	194	140	61
Албанци	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Роми	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Турци	56	61	2	6	7	19	16	20	15	12	16	4
Други националности	2	2	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1
Вкупно:	794	604	65	46	150	143	208	176	314	207	157	66

Извор: Агенција за вработување на Република Северна Македонија - 2018

Табела 8: Класификација на невработеност според образование и пол:

Вкупно		НКВ		ПКВ и НСО		КВ		ВКВ		ССО		Више СО		Високо СО		Магистри	
м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
997	756	630	395	25	6	134	96	0	0	174	214	11	3	23	39	0	3

Извор: Агенција за вработување на Република Северна Македонија - 2018

Табела 9: Активни баратели на работа според образование и пол:

Вкупно		НКВ		ПКВ и НСО		КВ		ВКВ		ССО		Више СО		Високо СО		Магистри	
м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
203	152	101	55	8	1	24	17	0	0	54	56	4	0	12	20	0	3

Извор: Агенција за вработување на Република Македонија – 2018

Табела 10: Неактивни баратели на работа според образование и пол:

Вкупно		НКВ		ПКВ и НСО		КВ		ВКВ		ССО		Више СО		Високо СО		Магистри	
м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
794	604	529	340	17	5	110	79	0	0	120	158	7	3	21	19	0	0

Извор: Агенција за вработување на Република Северна Македонија – 2018

3.3. Социјална инфраструктура

3.3.1. Образование

На територијата на општина Босилово воспитно-образовниот процес се реализира преку три основни училишта во населените места Босилово, Моноспитово и Иловица, кон кои гравитираат и подрачните училишта што постојат во сите други населени места во општината. Овие образовни институции овозможуваат добивање на знаења, изградба на личноста и оформување на младите генерации за нивно успешно вклучување во сите текови на современиот општествен живот. На територијата на општина Босилово не постојат училишта за средно образование.

Во учебната 2018/2019 година во ООУ “Гоце Делчев”-Босилово и седумте подрачни училишта во општина Босилово запишани се вкупно 389 ученици од 1 до 9 одделение, и тоа 137 во централното училиште во Босилово и 252 во подрачните училишта.

Табела 11: Бројна состојба на ученици во ООУ “Гоце Делчев”-Босилово

Број на ученици по одделенија и број на паралелки во централното училиште во Босилово	Одделение	Број на ученици	Број на паралелки	
	I	9	1	
	II	14	1	
	III	5	1	
	IV	12	1	
	V	10	1	
	VI	12	1	
	VII	31	2	
	VIII	20	1	
	IX	21	1	
Вкупно:	137	10		
Број на ученици и паралелки во подрачните училишта	Подрачно училиште	Број на ученици	Број на паралелки	Комбинирани паралелки
	Еднокуќево	31	3	
	Робово	27	2	
	Петралинци	67	7	
	Старо Балдовци	29	2	
	Дрвош	29	3	
	Сарај	54	4	
	Гечерлија	18	1	
Вкупно:	252	22		

Извор: ООУ „Гоце Делчев“, – Босилово 2018

Во ООУ “Кирил и Методиј”-Иловица во учебната 2018/2019 година се запишани вкупно 410 ученици. Во основно училиште се изведува настава и на турски јазик за 9 ученици.

Табела 12: Бројна состојба на ученици во ООУ “Кирил и Методиј”-Иловица

Број на ученици по одделенија и број на паралелки во централното училиште во	Одделение	Број на ученици	Број на паралелки
	I	18	2
	II	22	2
	III	36	2
IV	25	2	

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

Иловица и Штука	V	28	2	
	Од I до V (комбинирана паралелка на турски јазик)	9	1	
	VI	27	2	
	VII	17	2	
	VIII	21	2	
	IX	25	2	
	Вкупно:	228	19	
Број на ученици и паралелки во подрачните училишта	Подрачно училиште	Број на ученици	Број на паралелки	Комбинирани паралелки
	Турново	85	8	2 (I-III), (II, V)
	Секирник	40	3	2 (I-IV), (II-III)
	Радово	57	4	1 (II-IV)
	Вкупно:	182	15	5

Извор: ООУ „Кирил и Методиј„ – Иловица 2018

Табела 13: Бројна состојба на ученици во ООУ “Борис Трајковски“-Моноспитово

Број на ученици по одделенија и паралелки во централното училиште во Моноспитово	Одделение	Број на ученици	Број на паралелки	
	I	10	1	
	II	16	1	
	III	13	1	
	IV	5	1	
	V	16	1	
	VI	21	2	
	VII	20	2	
	VIII	19	2	
	IX	18	1	
	Вкупно:	138	12	
Број на ученици и паралелки во подрачните училишта	Подрачно училиште	Број на ученици	Број на паралелки	Комбинирани паралелки
	Бориево	30	4	1 (II-III)
	Вкупно:	30		

Извор: ООУ „Борис Трајковски„ – Моноспитово 2018

Во однос на квалитетот на училишните објекти, можеме да изтакнеме дека речиси сите училишни згради се нови или целосно реконструирани и даваат сосема солидни услови како за престој на учениците така и за изведување на квалитетна настава.

3.3.2. Здравство

Во општина Босилово примарната здравствена заштита е организирана преку амбуланти, стоматолошки ординации и ветеринарни станици. Амбуланти за примарна здравствена заштита (во кои работат општ лекар и медицинска сестра) постојат вкупно 5 и тоа во населените места: Босилово-1, Турново-1, Секирник-1, Иловица-1 и Моноспитово-1.

Стоматолошки ординации постојат вкупно 4 и тоа во населените места: Босилово-2, Турново-1 и Моноспитово-1.

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

Бидејќи на територијата на општина Босилово има доста голем број на домашни животни, развиена е и ветеринарната заштита преку ветеринарните амбуланти во Босилово и Турново.

Во општината не постојат специјалистички амбуланти, ниту пак, биохемиска лабораторија.

Горенаведените здравствени амбуланти ги задоволуваат потребите на граѓаните за примарна здравствена заштита, додека за другите здравствени услуги се користи Медицинскиот центар во Струмица.

3.3.3. Култура и спорт

Културата и спортот се исто така застапени во општината преку културни друштва и клубови.

Во речиси сите населени места во општината, постојат Домови на културата кои се многу малку искористени за културни активности, а некои и се целосно запустени.

Во општината постојат две културно-уметнички друштва, кои се особено активни и го раздвижуваат културниот живот во општината. Тоа се КУД “Гоце Делчев”-Босилово и КУД “Русалии”-Секирник.

КУД “Гоце Делчев“, од Босилово, е друштво со голема традиција, формирано уште во 1947 година, составено од машка и женска пеачка група, машка и женска играорна група како и театарска група. Програмските содржини со изворни македонски ора и песни ги претставуваат повеќепати во текот на годината не само во општината, туку и пошироко во земјата и странство.

КУД “Русалии”-Секирник располага само со играорна група којашто ја негува културната историја на Македонците-бегалци од Република Грција за време на Балканските војни и граѓанската војна. Своите почетоци како група играорци ја имаат уште од далечната 1929 година. Имаат мошне интересен репертоар на изворни ора, кои го отсликуваат поблиското и подалечното минато на Република Северна Македонија.

Спортот во општината е застапен единствено преку повеќе фудбалски клубови во населените места. Тие се натпреваруваат во рамките на фудбалската лига на Струмичкиот регион.

Позначаен спортски субјект на територијата на општина Босилово е фудбалскиот клуб “Хоризонт”-Турново, кој се натпреварува во првата фудбалска лига на Република Северна Македонија.

3.3.4. Граѓански сектор

Невладииниот сектор во општина Босилово е застапен и организиран преку друштва и здруженија. Нивната активност е насочена кон промовирање на граѓанското општество во зависност од областа и делокругот на своето дејствување.

Својата активност пред се ја насочуваат кон реализација на некои проекти за решавање на одредени проблеми во заедницата, при што остваруваат голема соработка како со локалната така и со централната власт.

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

Невладини организации кои делуваат на територијата на општина Босилово се :

- ЦЕОР (Центар за едукација и одржлив развој)-Иловица
- Еколошко друштво “Извор“-Радово
- Здружение на тутунопроизводители “Жолто злато“-Босилово и
- Здружение на земјоделски производители “Агро-еко“-Бориево.

3.4 Локална економија и стопанство

Поради поволната географска положба, природните ресурси, културата и традицијата, главни стопански дејности во општина Босилово се:

- полјоделство, од кое најзастапено е градинарското и лозаро-овоштарското производство,
- сточарство, преку одгледување на жива стока во домашни услови,
- производство на јајца, млади пилиња, млеко и млечни производи,
- дрвно-преработувачка дејност,
- градежништво и ископ на руда (неметали),
- услужни дејности, трговија, угостителство и сл.

Во општината најзастапена стопанска гранка е земјоделството, односно 75-80% од населението се занимава со земјоделство.

Табела 14: Аграрна структура на земјиштето во општина Босилово.

	Населба	Надморска височина	Површина на атарот (км ²)	Жители во 2002 година	Аграрна структура на атарот во хектари			
					Вкупна аграрна површина	Обработлива земјиште	Пасишта	Шуми
1.	Бориево	207	4,7	926	443	426	14	3
2.	Босилово	214	8,1	1698	748	708	39	1
3.	Гечерлија	331	10,1	373	974	427	82	456
4.	Дрвош	360	22,9	699	2259	284	120	1855
5.	Еднокуќево	215	3,3	678	310	305	5	/
6.	Иловица	282	22,2	1907	2133	685	113	1335
7.	Перталинци	220	3,4	605	330	314	16	0,8
8.	Радово	218	4,2	851	367	330	57	0,7
9.	Сарај	227	3,6	937	340	325	13	2
10.	Робово	215	3,4	576	315	309	6	/
11.	Секирник	216	8,8	1194	789	688	101	/
12.	Ст. Балдовци	223	3,7	269	336	326	30	/
13.	Турново	210	5,5	941	503	468	35	/
14.	Хамзали	360	19,7	22	1907	479	1428	/
15.	Штука	300	16,4	781	1588	228	15	1355
16.	Моноспитово	208	9,5	1803	774	752	22	/

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

ВКУПНО:			14.260	14 136	7054	2086	4996
----------------	--	--	---------------	---------------	-------------	-------------	-------------

Извор: Студија „Општините во Македонија„ – книгоиздателство „Мисла„ автор Митко Панов – 1996 година

Табела 15: Расположлива земјоделска површина

Број на индивидуални земјоделски стопанства	Вкупно расположлива површина на земјиштето	Користено земјиште	
		вкупно	сопствено
3070	5198,24	5079,73	4317,40

Извор: Попис на земјоделството – 2007 година

Табела 16: Површина на користено земјоделско земјиште по категории (ха)

Вкупно	Ораници, бавчи, градини	Ливади	Пасишта	Овоштарници	Лозја
5079,73	4698,41	182,19	33,55	40,06	125,52

Извор: Попис на земјоделството – 2007 година

Во категоријата ораници, бавчи и градини најзастапени се житните растенија 2063.58 ха, од што најголема површина отпаѓа на пченица 1011,00 ха и пченка 960,18 ха; од фуражните растенија (1033,86) најзастапени се луцерката 891,46 ха и детелината 89,44 ха; од зеленчукот 1044,61 ха, најзастапени се пиперките 367,53 ха, компирот 131,61 ха, зелката 87,70 ха, краставиците 90,23 ха, лубениците 196,84 ха.

Табела 17: Број на стебла и површина на овоштарници

Овошен насад	Број на стебла	Површина (ха)
Јаболка	3551	5,8
Круши	1482	1,83
Сливи	4494	6,23
Цреши	5488	5,23
Вишни	10897	9,90
Кајсии	695	1,27
Праски	5667	8,39
Ореви	133	0,59
Бадеми	39	0,08

Извор: Попис на земјоделството – 2007 година

Табела 18: Лозови насади

Вкупно лозови насади		Вински сорти		Трпезни сорти	
Бр. пенишки	Површина (ха)	Број	Површина (ха)	Број	Површина (ха)
448229	125,52	440979	122,97	7320	2,56

Извор: Попис на земјоделството – 2007 година

Табела 19: Индивидуални земјоделски стопанства според користено земјиште

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

Број на индивидуални земјоделски стопанства со:						
Индустриски растенија	Жита	Фуражни растенија	Зеленчук	Цвете, украсни растенија	Овошни насади	Лозови насади
1278	2718	2090	2345	745	213	661

Извор: Попис на земјоделството – 2007 година

Општо земено, земјоделското производство е во постојан подем во однос на неговото осовременување, особено кај раноградинарското производство. Инсталирани се модерни пластеници, водата за наводнување рационално се користи со примена на системот “капка по капка” со што е овозможено квантитативно зголемување на обемот на производството, но сето тоа е проследено со зголемена употреба на вештачки ѓубрива и пестициди.

Иако не постои континуирано следење на употребата на овие средства, може со сигурност да се констатира трендот на зголемување на користењето на истите во текот на последните пет години, пред сè поради интензивниот развој на земјоделското производство.

Според податоците со кои располага локалната самоуправа во следниот табеларен преглед се прикажани позначајните стопански дејности и број на фирми:

Табела20: Економски дејности и број на деловни субјекти во општина Босилово

СТОПАНСКА ДЕЈНОСТ	Број на субјекти
АПТЕКИ	2
ВИСОКО ГРАДБА	4
ДРУГА ТРГОВИЈА СО МЕШОВИТИ СТОКИ	5
ЕЛЕКТРОИНСТАЛАТЕР	1
ЗЕЛЕНЧУК,ОВОШЈЕ И ПРЕРАБОТКА	4
ЗЕМЈОДЕЛСКА АПТЕКА	3
ЗЕМЈОДЕЛСКИ УСЛУГИ ЗА СТОЧАРСТВО	1
ИЗРАБОТКА НА ДРУГИ ПРЕХРАМБЕНИ ПРОИЗВОДИ	1
ОРГАНИЗАЦИИ,ДРУШТВА И КЛУБОВИ НА АМАТЕРСКИ СПОРТ	3
ПИЛАНА	1
ПОЛЕДЕЛСТВО	5
ПРЕВОЗ НА ПАТНИЦИ И СТОКИ ВО ДРУМСКИОТ СООБРАЌАЈ	11
ПРОИЗВОДСТВО НА АМБАЛАЖА ОД ПЛАСТИЧНИ МАСИ	1
ПРОИЗВОДСТВО НА ГРАДЕЖНИ ЕЛЕМЕНТИ ОД ДРВО	1
ПРОИЗВОДСТВО НА ГРОЗЈЕ	1
ПРОИЗВОДСТВО НА МЕБЕЛ ОД ДРВО	3
ПРОИЗВОДСТВО НА РЕЖАНА ГРАЃА	2
ТРГОВИЈА - ПРОДАВНИЦИ	34
СТОМАТОЛОШКА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА	3
ТЕКСТИЛ И КОНФЕКЦИЈА	4
ТРГОВИЈА	31

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

ТУТУН И ДРУГИ НЕПРЕХРАМБЕНИ ПРОИЗВОДИ	2
БЕРБЕР, ФРИЗЕР	1
ВЕРСКИ ДРУШТВА	5
УГОСТИТЕЛСТВО	3
ИЗРАБОТКА И ПОПРАВКА НА ПРЕДМЕТИ ОД ДРВО	2
ПОПРАВКА И ОДРЖУВАЊЕ НА МОТОРНИ ВОЗИЛА	4
ПРОИЗВОДСТВО НА ГРАДЕЖНИ ПРЕФАБРИКАНТИ	1
ВКУПНО	139

Извор: Водич за инвестирање во Југоисточниот плански регион

На територијата на општината егзистираат повеќе стопански субјекти кои се двигатели на локалната економија од кои најзначајни се следните:

ДПТ “Млекара Здравје“ с. Радово – е најпознатиот стопански бренд во општината специјализирана за производство на млеко и млечни производи.

Млекара Здравје Радово започна со работа во почетокот на 2002 година, во еколошки чиста средина која го опфаќа пределот помеѓу планините Огражден и Беласица, на 10 км. оддалеченост од Струмица.

Во 2004 г. производството се прошири со нов производствен капацитет во Куманово, со што се продолжи со традицијата на педесет години постоење и производство на поранешен ЗИК Куманово. Во 2011 г. започна со работа и новата фабрика во Струмица, со производство на нова палета производи УХТ -млеко. 2014 г. ја одбележаа уште две нови инвестиции. Едната во новиот погон во Р.Е. Куманово започна производството на млечни намази, а втората инвестиција беше отворањето на сопствена фарма со висококвалитетни овци во регионот на Свети Николе. Почетокот на 2015 г. го одбележа промовирањето на новиот сегмент на работењето - млечни десерти, од кој прв се појави традиционалниот производ сутлијаш

Од почетокот до денес, забележлив е континуиран развој во производствената програма, раст на бројот на производи и бројот на вработени.

Со постојана работа и воведување на нови производи, проширен е асортиманот кој на почетокот го сочинуваа само десетина производи. Денес целокупниот асортиман опфаќа над 60 производи.

Развојот и успехот на Млекара Здравје Радово подразбира и зголемување на работниот кадар. Од почетните 8 вработени, денешната бројка изнесува 360.

Почетниот капацитет на дневна обработка на млеко од 2.500 литри, денес е зголемен на над 120.000 литри.

Целокупната продажба и дистрибуција на производите се одвива во и од магацинот во Скопје, каде се наоѓа и дирекцијата на компанијата. Со дистрибуција се опфатени сите градови и населени места во Република Северна Македонија. Истата се одвива со возила од сопствениот возен парк.

Во АД “Оранжериј“ с. Хамзали има вкупно 136 вработени на неопределено време и 30 вработени на определено работно време. Ова е акционерско друштво чија претежна дејност е производство на раноградинарски култури: разни сорти на домати, краставици, блага пиперка, лута пиперка, зелка, компир, жито и др.

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

Произлезено е од трансформацијата и делбата на АДМС ЗИК Струмица - Струмица и е еден од неговите правни наследници. Производството се одвива под стакленици и на отворени површини во подножјето на планината Огражден. Вкупните површини под најразлични земјоделски насади изнесуваат 48 хектари од кои 18 хектари се под пластеници а останатите 30 хектари се отворени површини.

АД “Агролозар“-Хамзали е земјоделски субјект, специјализиран за производство на грозје и праски. Вкупната површина под лозаро-овоштарски насади изнесува околу 600 хектари, од кои 550 хектари се покриени со лозови насади, а 50 хектари се насади од овошје, додека со ратарски и градинарски култури има вкупно околу 400 хектари. И овие површини се наоѓаат на подножјето на планината Огражден. Од видовите на грозје, најмногу се застапени винските сорти шпалир и одрина.

А.Д “Агролозар“ го произведува најдоброто грозје во источна и југо-источна Европа. Тука се вбројува сортата Викторија која е направена од страна на Институтот за Хортикултурални истражувања во Романија. Сортата брзо се раширила во Романија, а после успешните обиди на адаптација, прифатена е од многу виногради во цела Европа. Викторија е произведена во чисто и еколошко опкружување и е одраз на нашата идилична клима.

А.Д. “Агролозар“ произведува голема количина на висококвалитетни праски.

Како составен дел на оваа акционерско друштво постои и модерна винарска визба “Далвина“ која произведува квалитетни и брендирани сорти на вина. Винаријата своите производи ги пласира на домашниот пазар а добар дел извезува и на странскиот пазар.

ППС “Економија“-Бориево е специјализирана фарма за одгледување на млади пилиња и производство на јајца. Вкупниот број на единки изнесува 23.000 пилиња и кокошки.

АД за неметали “Огражден“-Струмица е стопански субјект од областа на рударството со рудник на планината Огражден, односно на територијата на општина Босилово. Седиштето на субјектот е во градот Струмица. Од овој рудник се врши ископ и дробење со сепарирање на фелдспат.

Според сите геолошки критериуми фелдспатната руда претставува своевиден уникат, и како таква е една од ретките на балканските простори и пошироко. Целокупната технологија за експлоатација претставена преку процесите на дупчење, минириање, утовар, транспорт, дробење и сепарирање се врши целосно од страна на машинскиот парк на фирмата. Контрола на квалитетот во сите фази на експлоатација на фелдспатот, резултира со печат на потврден производ согласно ISO9001:2000 селективно според барањата на купувачите. Употребата на фелдспатната руда во различни фази на припрема е насочена кон керамичката, порцеланската и стаклената индустрија.

Површината на рудникот изнесува 4,22 км², со 5 вработени. Дневниот капацитет на рудникот изнесува 100 тони руда, додека годишната продукција изнесува 26.000 тони руда.

3.5 Сообраќајни врски

Табела 21: Сообраќајни врски

Автопати, експресни и магистрални патишта	
Директен пристап на магистрален патен правец А4 (Струмица –	

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

граница со Република Бугарија)	
Регионални патни правци што поминуваат низ општината	
R1302 Струмица – Берово	
Оддалеченост на општината од аеродроми (км)	
„Александар Велики“ – Скопје	146 км
„Свети Апостол Павле“ – Охрид	271 км
Аеродром Солун, Грција	160 км
Аеродром Софија, Бугарија	221 км
Оддалеченост на општината од железница	
Железничка станица Гевгелија	61 км
Железничка станица Миравци	60 км
Железничка станица Штип	80 км
Оддалеченост на општината од пристаниште (км)	
Пристаниште Солун, Грција	138 км
Пристаниште Драч, Албанија	435 км
Пристаниште Бургас, Бугарија	555 км
Оддалеченост на општината од гранични премини (км)	
Грција	59 км
Бугарија	21,5 км
Србија	178 км
Косово	196 км
Албанија	288 км
Оддалеченост на општината од поважни градови (км)	
Скопје	165 км
Солун	138 км
Софија	217 км
Белград	579 км
Загреб	966 км
Истанбул	723 км
Виена	1.187 км
Будимпешта	950 км

Извор: Водич за инвестирање во Југоисточниот плански регион

Главни компаративни предности на општината: погодни услови за развој на земјоделството и сточарството, сообраќајна инфраструктура и поврзаност, достапна и квалификувана работна сила.

Најзначајни локални претпријатија:

Млекара Здравје – Радово (прехранбена индустрија); АД Агролозар– Хамзали (производство на грозје и праски); Винарија Далвина (производство на вино); АД Оранжерии Хамзали (земјоделство); Вистони – ЖП, Паралидови (производство на палети, гајби и друга дрвена амбалажа); МН-Компани-Моноспитово Ванком-Бориево (откупен центар за земјоделски производи), Импераил – Босилово, Масон-Моноспитово (градежништво), Алу дизајн – Турново , (производство на алуминиумска браварија) Алацови-Моноспитово, Кристи Мебел-Моноспитово (производство на мебел).

Најзначајни странски инвеститори:

Euromax Resources-концесиски истражувања и потенцијална експлоатација на руда (бакар и злато) од рудникот Иловица на планината Огражден. www.euromaxresources.mk

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

Минерални ресурси: кварц, фелдспат, долерит (неминерални суровини); злато, бакар (минерални суровини).

Туризам и угостителство: четири ресторани и пицери и еден кафе-бар.

ИНДУСТРИСКИ ЗОНИ И ЛОКАЦИИ ЗА ИНВЕСТИРАЊЕ:

Во општината Босилово идентификувана е Индустриската зона „Робово“ (лесна и незагадувачка индустрија и стоваришта) што се наоѓа на одлична местоположба во близина на магистралниот патен правец А4, што води до Република Бугарија.

ИНДУСТРИСКА ЗОНА: РОБОВО

Површина: 278.600 м².

Процент на изграденост: во најголем дел неизградена.

Сопственост: 1% државна, 99% приватна.

Локација (оддалеченост од центарот на општината): 2 км.

Инфраструктура во зоната: пристапни патишта.

Претпријатија кои работаат во индустриската зона: Геотермика, Тома Радово.

Општински поволности за инвестирање во индустриските зони: Советот на општината, на барање на инвеститор, може да донесе одлука за утврдување на посебни поволности за одредена конкретна инвестиција.

3.6 Општинска инфраструктура и планирање

Постојната урбанистичка документација за општина Босилово, не ги задоволува стандардите, бидејќи е доста застарена, па поради тоа неопходно е истата да биде заменета со нова во насока на подобро планирање на развојот на Општината и максимално искористување на нејзините просторни можности.

Во моментов, Општината располага со следнава урбанистичка документација:

-Хамзали (Урбанистички план вон населено место)

- Робово (Урбанистички план за дел од с. Робово, измена и дополнување со зона за стопанство).

Условите за градба, односно одобренјата за градење се издаваат врз основа на горенаведената урбанистичка документација, во согласност со Законот за градење.

Постојат големи неизградени градежни површини кои се наоѓаат во градежните опфати на населените места, а кои не се во сопственост на Општината што во голема мера влијае на можностите за креирање на нејзиниот локален економски развој, преку нивна продажба на потенцијални домашни и странски инвеститори.

Во поглед на инфраструктурното уредување на Општината, значајно е да се издвои сообраќајната поврзаност, односно локалната, регионалната и магистралната патна мрежа, водоснабдувањето, односно изградените водоводни дистрибутивни мрежи, постојаната вештачка акумулација, изработени проекти за фекална канализација како и електро-телекомуникациската мрежа.

Низ централниот дел на општина Босилово поминува магистралниот пат М-6 кој води од Струмица кон граничниот премин со Република Бугарија и претставува значајна

Интегриран план за локален развој на општина Босилово сообраќајна трансферзала за целиот регион. Вкупната должина на овој патен правец во општината изнесува 12км.

Низ општина Босилово поминува и регионалниот пат Струмица-Берово, преку планината Огражден. Тој овозможува регионална поврзаност со останатите општини во источниот дел на Република Северна Македонија. Вкупната должина на патниот правец што поминува низ општината изнесува 20 км.

Во поглед на локалната патна мрежа, постојат асфалтирани патни правци кон сите населени места во општината, а за подобро сообраќајно поврзување на населените места останува за асфалтирање уште патниот правец Дрвош-Иловица. Вкупната должина на локалната патна мрежа изнесува 106,9 км, од кои асфалтирани се 34,6 км, а остатокот е земјен коловоз.

Во однос на водоснабдувањето во општината постои регионален водовод “Иловица” од најсовремен тип каде претходно водата се обработува со озонатор во филтер станицата.

Со овој водовод е проектирано за се врши водоснабдување на девет населени места и тоа: Иловица, Штука, Радово, Секирник, Бориево, Босилово, Робово, Еднокуќево и Турново.

На водоводот се приклучени вкупно 1.218 домаќинства. Со регионалниот водовод стопанисува ЈПКД “Огражден”-Босилово.

За функционирање на овој водовод се користи водата од вештачката акумулација “Иловица”, која се наоѓа на падините на планината Огражден, во непосредна близина на филтер станицата. Оваа акумулација зафаќа површина од 0,5 км² и е со вкупна зафатнина на вода од 420.000 м³. Водата во неа се користи за наводнување на 90 хектари обработливо земјоделско земјиште во атарите на населените места Иловица и Штука.

Населените места Моноспитово и Дрвош имаат локални водоводи. Но тие се соочуваат со проблеми во поглед на недостиг на вода, особено во летниот период како и проблеми со квалитетот на водата. За населеното место Моноспитово изградена е сосема нова водоводна мрежа и проблемот со водоснабдувањето е решен во целост за локалните жители.

На територијата на општина Босилово не постои фекална канализација за прифаќање на отпадните води. Иако постојат изработени изведбено-технички проекти за изградба на фекални канализациони мрежи во населените места Босилово и Дрвош, но тие сèуште не се реализирани.

Во поглед на електро-телекомуникациската мрежа, сите места се покриени со електрична енергија со задоволителен напон, а постојната телекомуникациска мрежа е навистина на високо ниво.

Општина Босилово е единица на локална самоуправа со седиште во населеното место Босилово.

Органи на општината се: Градоначалник, кој ја претставува и застапува општината и Совет на општината, кој го сочинуваат 15 советници, како претставнички орган на граѓаните на општината.

За извршување на работите од надлежност на органите на општината, согласно актот за систематизација, општинската администрација е поделена на пет одделенија:

- Интегриран план за локален развој на општина Босилово
- одделение за правни, општи и јавни дејности,
 - одделение за буџет, финансии и сметководство,
 - одделение за човечки ресурси,
 - одделение за комунални дејности и ЛЕР,
 - одделение за инспекциски работи-инспекторат.

Општинската администрација брои вкупно 23 вработени, врз основа на што организационо не е предвидено формирање на сектори.

Во општината постои и Јавно претпријатие за комунални дејности-ЈПКД “Огражден”-Босилово, чии основни задачи се организација на водоснабдувањето во населените места, одржување на комуналната хигиена, одржување и реконструкција на уличното осветлување и одржување на отворените атмосферски канали.

3.7 Сигурност и безбедност во општината

Поплавите се природни непогоди кои настануваат како резултат на специфичностите на рељефот, топографските, орографските, геоморфолошките и климатските услови на поднебјето, како и на нерамномерниот режим на течењето на природните водотеци.

Хидрографската мрежа во Струмичкиот регион е доста богата, испреплетена со повеќе извори, реки и нивни притоки. Вкупниот Струмички слив е со површина од 1.520 км² односно 6% од територијата на Републиката, со просечни годишни врнежи од 791 мм/м². Низ територијата течат реките: Струмица, Турија, Водочница и Тркајна и повеќе порои: Бајковскиот Порој, Василица, Куклишки Порој, Светиилијски Порој, пороите во градот и др. Карактеристично за сите овие природни водотеци е што имаат пороен карактер што се должи на пообилните врнежи во горните делови на сливот, а поради големите стрмнини водата добива големо забрзување и доаѓа до изливање од коритата. Ова доведува до големи штети кај обработливите површини, водостопанството, патната мрежа, станбените и стопанските објекти. Од ваквите излевања загрозувани се околу 1.000 ха обработливи површини од Струмичкото поле. Со изградбата на браните Турија, Водоча, Новоселка, Иловица, Маркова Река и Чаушица (на Хамзалиска Река) намалени се во голема мерка поплавните бранови на природните водотеци во целиот регион. Овие објекти, како и системите за снабдување со вода и за наводнување се во лоша состојба поради тоа што недоволно и несоодветно се одржуваат. Трансформацијата на јавното водостопанско претпријатие и сеуште незавршениот процес на децентрализација на власта предизвикуваат проблеми и застои во превземањето на активностите и мерките за заштита и спасување од поплави. Врз основа на нормативната регулатива, во изминатиот период во однос на браните од регионот се превземени следните активности и мерки:

- извршена е категоризација и сите освен браната Чаушица се третираат како високи брани
- прегледана е и оценета документацијата за сите брани

Според извршените согледувања, состојбата со високите брани е следна:

- извршено е обележување на поплавните бранови со бетонски столбчиња во загрозените реони

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

-за сите брани е изработена студија на поплавниот бран со елаборати за последиците од нивно ненадејно рушење и дадени се технички решенија за уредите за известување и тревожење на населението во загрозените подрачја, но истите не се изведени

-изработени се оперативните планови за заштита и спасување на населението и материјалните добра во случај на преливање или рушење на браните

-за сите брани се утврдени безбедносните коти на нивото на водата во акумулацијата на кое треба да се спуштат со празнење во случај на опасност од уривање или од воени дејствија

-телефонски врски се воспоставени со браните Турија, Водоча и Новоселка, со браната Иловчанка се контактира преку телефонот на пречистителната станица, а до браната на Маркова Река нема телефонска линија.

-населението од загрозените подрачја не е во доволна мерка запознаено со знаците за известување за опасност од уривање на браната и не е доволно обучено за превземање мерки и постапки за заштита и евакуација во тие услови.

Имајќи ја во предвид целата состојба, а со цел да се избегнат, односно, да се намалат последиците од евентуално прелевање или рушење на браните, потребно е да се превземат следните мерки и активности:

-надлежните државни органи на управа и субјектите кои стопанисуваат со водостоанските објекти доследно да се придржуваат на прописите и мерките што треба да се реализираат, а со цел навремено известување и тревожење на населението во случај на ненадејно уривање или прелевање преку круната и

-спроведување на обука со населението од загрозените подрачја низводно од високите брани.

Врз основа на истражувањата, документирањето и анализата на информациите и документите за случените во минатото несреќи и непогоди, како и проценувањето преку веројатноста и предвидувањето на подрачјето на општината, утврдени се следните опасности:

- Поплави: река Струмица, река Водочница, река Турија, Иловичка река, како и помалите порои Дрвошка река, Штучка река кои при поројни дождови, предизвикуваат последици врз имотот и обработливите површини на населението долж течението на споменатите реки и порои.

- Екстремни временски услови: Подрачјето на општина Босилово со своите рејљефни, хидрографски, климатски и други карактеристики придонесуваат за појава на опасности од екстремните временски услови како невреме изразено со град.

-Пожари: подрачјето на општина Босилово во минатото било зафатено од пожари кои предизвикале материјални штети, деградација на околината и други последици. Најчести пожари кои предизвикувале поголеми штети биле шумските пожари, а потоа следуваат пожарите на објекти додека пожарите на отворен простор – земјоделските површини (стрништа, пасишта и сл) немаат предизвикано позначајни економски штети, но сепак можат да бидат извор за настанување на шумски или пожари на објекти.

Врз основа на истражувањата, документирањето и анализата на информациите и документите за случените во минатото несреќи и непогоди, како и проценувањето преку веројатноста и предвидувањето на подрачјето на општината, утврдени се следните

Интегриран план за локален развој на општина Босилово
опасности- листа на опасности:

1. Поплава
 - Поплава со излевање на реките
 - Поплава со излевање на пороите.
2. Екстремните временски услови
 - Невреме изразено со град
3. Пожар
 - Шумски пожар
 - Пожар на објекти
 - Пожар на отворен простор

3.8 Животна средина

3.8.1 Воздух

На ниво на општина Босилово состојбата на квалитетот на воздухот е задоволителна, односно не постои субјект од поголеми размери кој во поголем обем би влијаел на квалитетот на воздухот. Во општината не постојат индустриски капацитети или некоја друга инсталација која би го загадувала воздухот.

Општина Босилово не е вклучена во следењето на квалитетот на воздухот во рамките на мониторинг-програмите на ниво на Република Северна Македонија.

Загадувањето на воздухот од сообраќајот е резултат на користењето на течни енергенци, при чие согорување се емитираат: азотни оксиди, сулфур диоксид, јаглероден моноксид, јаглероден диоксид, прашина, алдехиди, олово и органски киселини. Нивото на емисиите во воздухот од мобилните извори не зависи само од степенот на активност, туку постои индиректна поврзаност со квалитетот на горивата што се користат, како и старосната структура на возниот парк. Сепак, загадувањето на воздухот од сообраќајот не претставува сериозен проблем во руралните средини, туку тоа произлегува од интензивните движења по регионалните и магистралните патни правци.

Поголема фреквенција на сообраќајот постои преку магистралниот пат А-4, Струмица-Ново село, кој поминува низ три населени места од општината: Босилово, Турново и Секирник, со вкупна должина од 12 км. Се планира изградба на заобиколен магистрален пат кој ќе овозможи намалување на бучавата и количината на издувните гасови, бидејќи се работи за меѓународен патен правец.

Вкупниот број на регистрирани моторни возила во 2015 година на подрачјето на општината изнесува 1350 (податок од Здружението на возачи Струмица. Здружението не располага со податоци за другите години поради несоодветниот начин на евидентирање на регистрираните возила.)

Најголемото влијание на загадувањето на воздухот во општината е резултат на начинот на затоплување на домовите на локалното население, при што во најголем број на случаи се користи огревно дрво или јаглен при чие согорување се ослободуваат опасни елементи: јаглерод диоксид, сулфур диоксид. Вкупното количество на потрошено огревно дрво од страна на локалното население (број на домаќинства 3661), на годишно ниво изнесува околу 40.000 м³ дрво. Количеството на употребено огревно дрво е, речиси, исто секоја година, бидејќи само мал број домаќинства користат друг извор на затопување (нафта, јаглен и сл.).

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

Друг проблем од помали зармери од кој се врши загадување на воздухот, претставува неконтролираното горење, односно затоплување на депониите за комунален отпад, особено во летниот период кога се отежнува и извршувањето на земјоделските работи на оние површини кои гравитираат кон местата каде што се депонира отпадот.

На територијата на општина Босилово регистрирани се четири инсталации кои подлежат на процедура и имаат обезбедено Дозволи за усогласување со оперативен план, а тоа се: млекара “Здравје-Радово“ живинарска фарма “Економија“-Бориево, АД за неметали “Огражден“-Струмица (површински коп Огражден) и винарска визба “Далвина“-Хамзали.

Општина Босилово има одобрено повеќе Елаборати за заштита на животната средина поднесени од страна на оператори и инсталации кои подлежат на таа законска обврска и истите значително имаат преземено мерки и активности за подобрување на дејноста на сите области на животната средина.

Општо кажано, состојбата со воздухот во општина Босилово е на задоволително ниво без тенденција за нејзино влошување.

3.8.2 Природа

На територијата на општина Босилово постои природна реткост на површина од 400 ха, со вредни флористички елементи од извонредно научно значење - Моноспитовското Блато.

Иако Блатото сèуште не е прогласено за споменик на природата, до денешен ден не се донесени и утврдени задолжителни мерки за заштита како: определување на организација која ќе управува со него, изработка на план за управување и финансиска поддршка од страна на државата. Моноспитовското Блато како локалитет од национален интерес, се спомнува во Стратегијата и акциониот план за заштита на биолошката разновидност на Република Северна Македонија (Министерство за животна средина и просторно планирање, 2004 година). Оваа национална стратегија предвидува ревитализација на Моноспитовското Блато како дел од системот на заштитени подрачја, поттикнување на традиционалното користење на биолошката разновидност и екотуризам, спроведување на истражувачки проекти и сл.

Во Просторниот план на Република Северна Македонија, (со важење до 2020 година), Моноспитовското Блато е внесено во системот на заштитени подрачја. Во тек се активности на Министерството за животна средина и просторно планирање на РСМ за донесување на Закон за прогласување на локалитетот Моноспитовското Блато за заштитено подрачје во категоријата на споменик на природата.

Според најновата законска регулатива во Република Северна Македонија, Моноспитовското блато официјално не е прогласено за споменик на природата. Постојната законска регулатива е сосема поинаква и по содржина различна од регулативата пред 30 години кога оваа локација со Одлуката (обичен акт) на Советот на Општина Струмица е прогласено како споменик на природата.

Законот за заштита на природата има други услови што треба да ги исполни една локација за да се добие статус на споменик на природата (изработка на студија за ревалоризација на биолошката разновидност, план за управување со заштитено подрачје и на крајот донесување на Закон за прогласување на Моноспитовското Блато како Споменик на природата од страна на Собранието на Република Северна Македонија). Оттука официјално оваа локација сè уште нема добиено таков статус.

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

Просечната надморска височина на Моноспитовското Блато е околу 210 м.н.в., при што најниската точка се наоѓа на 202 м.н.в, а највисоката на 240 м.н.в.

Основниот белег на Моноспитовското Блато секако е извонредниот растителен диверзитет. Тука се среќаваат лековити, корисни, флотантни (пливачки), ендемични и други растителни видови.

3.8.3 Расположливи водни ресурси

- Акумулација Иловица
- Акумулација Чаушица

Браната “Чаушица“ се наоѓа на надморска висина од 410 метри има висина од 18 метри и формира акумулационен простор со вкупен волумен од 140.000 м³ и корисен волумен од 135.000 м³ со што се создаваат услови за обезбедување на вода за наводнување на вкупно 227 ха. плодни земјоделски површини.

Според расположливите дотечни води и врнежите што паѓаат на тој простор се соодаваат вкупно расположливи води за наводнување од 330.000 м³ на годишно ниво.

Браната (со неискористен потенцијал) се полни со проточни планински води и има солиден капацитет со кој може да се реши проблемот со наводнувањето на земјоделските површини за земјоделците од населеното место Дрвош.

Сливот на река Струмица го зафаќа крајниот југоисточен дел од Република Северна Македонија и се протега во правец северозапад-југоисток. Изворишната челенка ја сочинуваат повеќе водотеци што се формираат и спуштаат од највисоките делови на планината Плачковица.

Сепак како извориште се смета изворот на Радовишка Река кој е на надморска височина од 1.540 м. Во Радовишко Поле, Радовишка Река се спојува со Ораовичка Река, од каде до влезот во Струмичко Поле го носи името Стара Река. Поминувајќи ја кратката клисура, меѓу Радовишката и Струмичката Котлина, оваа река влегува во Струмичката Котлина во која го носи името Струмица. Текот на Струмица низ Струмичката Котлина, во која прима голем број на поројни водотеци кои депонираат огромен нанос во речното корито, порано бил доста отежнат и коритото било плитко, а изливањето на водата од него честа појава. Како последица на ова се формирале постојани мочуришта во близина на речниот тек меѓу кои најголемо било Моноспитовското Блато. Со извршените мелиорации по Втората светска војна, овој процес е запрен.

Под Ново Село река Струмица излегува од Струмичкото Поле и тече низ Кључката Клисура формирана помеѓу планините Огражден на север и Беласица на југ, каде што ја поминува границата со Република Бугарија на ката од 186 м и се влива во Струма на територијата на соседна Република Бугарија.

Во Република Северна Македонија река Струмица има должина од 75,1 км и дренира сливна површина од 1.520 км². Има вкупен пад 1.354 м, односно релативен пад од 18‰. Средниот проток на Струмица кај Ново Село изнесува 6,16 м³ /s, средните минимални води 1,16 м³ /s, а средните максимални води 14,50 м³ /s.

Најголемиот проток се јавува при крајот на зимата и во почетокот на пролетта, односно во месеците февруари, март и април. Така во февруари средните големи води изнесуваат 60,50 м³ /s. Најмалите протоци се во месеците август и септември со минимум на средни води во август, кога овде протечуваат само 0,05 м³ /s. Во својот тек Река Струмица прима четири поголеми притоки, три од левата и една од десната страна. Леви притоки на

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

Струмица се Ораовичка Река, реката Плавија и реката Турија, а десна притока е само реката Водочница.

Турија е најголемата притока на Струмица. Во горниот дел се формира од два крака, Широки Дол којшто извира на Плачковица на надморска височина од 1.065 м и тече кон југоисток и Безгаќева Река којашто извира на иста надморска височина на планината Огражден и тече кон северозапад. Тие се спојуваат меѓу Грамадиќ и Малинска Планина и оттука настанува реката Турија, која тече кон југ и во средниот тек е позната под името Нивичанска Река.

На овој потег во 1972 година е изградена вештачката акумулација Турија со зафатнина од 48 милиони м³ вода. Во р. Струмица се влива кај с. Турново на кота од 215 м. Долга е 44,7 км, зафаќа сливна површина од 263 км² и има релативен пад од 19‰.

Водочница е единствена поголема десна притока на р. Струмица. Извира од планината Смрдеш на надморска височина од 660 м, а во Струмица се влива источно од с. Зубово на кота од 205 м. Долга е 37,2 км, зафаќа сливна површина од 374 км² и има релативен пад од 12,2‰.

Во горниот тек се нарекува Бела Река, а низводно од с. Водоча се нарекува според името на ова село. Од почетокот тече во правец запад-исток, потоа помеѓу селата Попчево и Водоча тече кон север, за да после с. Водоча повторно тече кон исток. На реката Водочница кај с. Попчево во 1966 година е изградена вештачката акумулација- езерото Водоча со зафатнина од 26,7 милиони м³ вода.

Реката Водочница има една поголема притока, тоа е реката Тркајна. По одводнувањето на замочурените површини во Струмичко Поле, како посебен проблем во сливот на р. Струмица се јавуваат мошне развиените ерозивни процеси и облици. Бројните порои и поројни водотеци присутни овде, депонираат огромен нанос во рамничарскиот дел и нанесуваат значајни штети како на обработливите површини така и на другите објекти во рамничарскиот дел.

3.8.4. Земјиште

Територијата на општина Босилово со еден поростор го зазема средишниот дел на Струмичкото Поле, а тоа е алувијална рамнина на реката Струмица, додека другиот дел се издига до сртот на планината Огражден, така што има константна релјефна структура. На крајниот јужен дел, преку неа води главниот пат кон Република Бугарија, како и регионалниот пат за Берово, преку планината Огражден. Просечната густина на населеноста изнесува 88 жители на км². Од сите населени места, 12 се рамничарски населби, а 4 се ридски населби.

Во општината најзастапена стопанска гранка е земјоделството, односно 85-90% од населението се занимава со земјоделство.

Податоците се од студијата на Митко Панов "Општините во Македонија", 1996, Мисла АД-Скопје.

Согласно пописот на земјоделие 2007 година утврдени се следниве податоци за општина Босилово.

Споредбено со податокот за вкупно обработливо земјиште во 1996 година, во однос на 2007 година, може да се забележи намалување на обработливата површина од 30%. Ова

Интегриран план за локален развој на општина Босилово
намалување се јавува како резултат на трансфер на работната сила од една стопанска гранка на друга, пренамена на земјиштето, од земјоделско во градежно, миграција итн.

Во категорија ораници, бавчи и градини најзастапени се житните растенија-2063,58 ха, а од што најголема површина отпаѓа на пченица 1011,00 ха и пченка 960,18 ха; од фуражните растенија (1033,86 ха) најзастапени се луцерката- 891,46 ха и детелината 89,44 ха; од зеленчукот (1044,61 ха) најзастапени се пиперките- 367,53 ха, компирот 131,61 ха, зелката 87,70 ха, краставиците 90,23 ха, лубениците 196,84 ха.

Општо земено, земјоделското производство е во постојан подем во однос на неговото осовременување, особено кај раноградинарското производство. Инсталирани се модерни пластеници, водата за наводнување рационално се користи со примена на системот “капка по капка“, со што е овозможено квантитативно зголемување на обемот на производството, но сето тоа е проследено со зголемена употреба на вештачки ѓубрива и пестициди.

Иако не постои континуирано следење на употребата на овие средства, може со сигурност да се констатира трендот на зголемување на користењето на истите во текот на последните пет години, пред сè поради интензивниот развој на земјоделското производство.

3.8.5 Отпад

Постојниот начин на депонирање на цврстиот отпад, на целата територија на општина Босилово, не е во согласност со Законот за управување со отпад, односно во поголемиот број од населените места депонирањето на отпадот се врши на санитарно-технички неуредени локации, спонтано од страна на ЈПКД “Огражден“-Босилово.

Вкупната количина на отпад која ја произведува секој жител на општината е околу 0,9 кг. дневно. Во оваа проценета количина на отпад влегува комунален отпад, друг неопасен отпад и инертен отпад. Услугата за собирање и транспорт на отпад ја обезбедува ЈПКД “Огражден“ од Босилово, формирано во 2005 година. За 2018 година, вкупното количество собран отпад од сите жители на општината изнесува околу 3.000 тони. Од комерцијалните објекти генерираниот отпад изнесува 200 тони на годишно ниво. Во комерцијалните објекти покрај јавните институции вклучени се и продавниците, киосците итн. Нивниот број, ниту пак обемот на работа не е зголемен во последните две години. Значи вкупното количество генериран отпад во општина Босилово изнесува 3.200 тони годишно. Според видот на отпадот тој се состои од комунален и друг неопасен отпад.

Постои организиран начин на собирање на сметот само во неколку населени места во општината, но со недоволен број на вклучени субјекти. На целата територија на општина Босилово, 2416 субјекти (1759 домаќинства и 113 правни лица) се вклучени во организираното собирање и транспортирање на сметот.

4. SWOT- СЕКТОРСКА АНАЛИЗА НА ОПШТИНАТА

SWOT-Анализата претставува анализа на внатрешните сили и слабости како и на надворешните можности и закани по процесите на општина Босилово. Називот е кратенка од англиските зборови: **strengths** (сили), **weaknesses** (слабости), **opportunities** (можности) и **threats** (закани)

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

SWOT - всушност претставува анализа на внатрешните и надворешните фактори што влијаат врз функционирањето на општината. Сите оние внатрешни фактори врз кои општината има или може да има влијание спаѓаат во групата на сили или слабости, зависно од тоа дали влијаат позитивно или негативно врз функционирањето на општината. Спротивно на тоа, сите надворешни фактори на кои општината нема или не може да влијае, спаѓаат во категоријата на можности или закани во зависност од тоа дали влијаат позитивно или негативно на функционирањето на општината. Во процесот на изработка на ИЛДП за општина Босилово, изготвена е SWOT анализа на следниве области: демографија, социјална благосостојба, инфраструктура, локална самоуправа, локална економија како и една интегрирана SWOT анализа.

4.1 SWOT АНАЛИЗА - ДЕМОГРАФИЈА

Сили	Слабости
1. Вкупно население од 14.260 жители, претставува значаен фактор за економскиот развој на општината;	1. Низок животен стандард на локалното население;
2. Постои добра сообраќајна поврзаност помеѓу населените места во општината;	2. Невработеноста и ниските плати предизвикува миграција на младите луѓе во земјата и странство;
3. Хетероген состав на населението со релативно добри меѓучовечки и меѓунационални односи;	3. Мал број на високообразовен кадар;
4. Долгогодишна традиција со почитување на сите обичаи;	4. Ниска еколошка свест на локалното население;
5. Човечки ресурси – образовни лица од сите профили.	5. Намален наталитет во Општината;
	6. Постојат домаќинства во кои живеат две или повеќе семејства;
	7. Слаба едукација на населението од ромска и турска националност.
Можности	Закани
1. Нето стамбена површина во општина Босилово е 88 жители на км ² , што се смета за мала густина на населеност;	1. Општата економска состојба во државата влијание врз зголемување на невработеноста на населението и заминување во странство;
2. Отварање на центри за квалификација, односно претквалификација на работоспособното население;	2. Трансфер на работна сила од еден стопански сектор во друг;
3. Зголемување на бројот на лица со повисок степен на образование;	3. Зголемување на миграција – одлевање на стручен кадар.
4. Интерес за вршење на волонтерска работа.	

4.2 SWOT АНАЛИЗА - СОЦИЈАЛНА БЛАГОСОСТОЈБА

Сили	Слабости
1. Големи обработливи земјоделски површини;	1. Голема невработеност на младите;
2. Инфраструктурни објекти (асфалтирани улици и патишта, училишта, амбуланти, детска градинка, Домови на културата);	2. Нефункционални и слабо искористени Домови на културата;
3. Културно-историски споменици, цркви, џамии;	3. Не постојат затворени спортски сали за развој на спортот и рекреацијата;
4. Компјутеризација на училиштата;	4. Не постојат доволен број на детски градинки во сите населени места;
5. Развој на културата, театарот, фолклорот и уметноста преку културно-уметничките друштва.	5. Не постојат доволен број пензионерски домови (клубови) за грижа на стари и изнемоштени лица;
	6. Недостаток на програми за промоција на културните и традиционалните вредности.
Можности	Закани
1. Изработка на проекти за добивање на домашни и странски инвестиции и донации;	1. Глобална економска криза и отпуштање од работа на голем број работници;
2. Користење на поволни кредити од банките;	2. Стагнација во намерите на странски и домашни инвеститори за инвестирање на капиталот.
3. Користење на разни бенефиции од државата особено од АВРСМ;	
4. Средства за рурален и земјоделски развој од предпристапни фондови на ЕУ;	
5. Користење на можности за самовработување;	
6. Отварање на земјоделска агро-берза за брз пласман на земјоделските производи.	

4.3 SWOT АНАЛИЗА- ИНФРАСТРУКТУРА

Сили	Слабости
1. Патна сообраќајна поврзаност помеѓу населбите во Општината;	1. Не постои фекална канализација со пречистителна станица во ниедно населено место во Општината;
2. Сообраќајна поврзаност со соседните општински центри;	2. Застарена водоводна мрежа во населеното место Дрвош;
3. Урбанизација на Општината преку донесување на нов генерален урбанистички план и изработка на урбанистички планови за сите населени места;	3. Слабо развиена каналска мрежа за атмосферски води во одделни населени места;
4. Хидро-систем Турија за наводнување на земјоделските површини;	4. Неурбанизирани населби со немање на ДУП и појава на дивоградби;
5. Поставење на регионален водовод за водоснабдување на девет населени места во Општината;	5. Не постои пазар на големо и мало за продажба на земјоделски производи.
6. Добра сообраќајна поврзаност преку	6. Не поставење на сточен пазар.

магистралниот пат А-4 со соседна Република Бугарија.	
7. Развиена електро-енергетска и телекомуникациска структура;	
8. Постоене на вештачка акумулација Иловица за наводнување на земјоделски површини.	
Можности	Закани
1. Пристап до домашни и странски фондови за финансирање на објекти од инфраструктурата;	1. Недостиг на вода за пиење;
2. Изградба на поголеми индустриски капацитети;	2. Појава на нелегална градба;
3. Меѓуопштинска соработка во областа на стопанството и индустријата;	3. Загадување на почвата и подземните води.
4. Поволна географска местоположба;	
5. Богатство со природни ресурси (шуми, вода, руда, пасишта);	
6. Изградба на заобиколен магистрален пат во Општината;	
7. Постоене на техничка документација, елаборати и готови проекти од областа на инфраструктурата.	

4.4 SWOT АНАЛИЗА - ЛОКАЛНА ВЛАСТ

Сили	Слабости
1. Кадровски потенцијал и организациона структура на локалната самоуправа;	1. Слаба ангажираност на постоечките месни заедници во решавањето на локалните проблеми;
2. Зголемени ингеренции со Законот за децентрализација;	2. Непостоене на јавен медиум (весник, радио и сл.) на локално ниво;
3. Голем потенцијал на човечки ресурси;	3. Докрај неспроведена децентрализација;
4. Директни средби на градоначалникот со граѓаните, секој работен ден;	4. Мала вклученост на граѓаните во решавањето и надминувањето на одредени проблеми во заедницата.
5. Определеност за развој на Општината и зајакнување на нејзината улога;	
6. Постоечките невладини организации се вклучени во реализацијата на проекти и проектни активности;	
7. Постои Центар за услуги на граѓаните;	
8. Постоене на заедничка администрација со соседните општини Василево и Ново Село.	
Можности	Закани
1. Прекугарнична соработка и развој на алтернативни форми на туризам, промоција на културни и туристички ресурси, еко-туризам;	1. Постојана промена на законската регулатива;
2. Конкурирање пред ЕУ за користење на претпристапните фондови за реализација	2. Неусогласеност и проблеми со Европската регулатива;

на одредени инфраструктурни проекти;	
3. Соработка со невладиниот, научниот и бизнис-секторот;	3. Ограничена можност за учество во креирање на развојни политики на регионално ниво.
4. Стручно оспособување на локалната администрација;	
5. Зајакнување на соработката со соседните единици на локална самоуправа за заедничко решавање на проблемите на регионално ниво.	

4.5 SWOT АНАЛИЗА - ЛОКАЛНА ЕКОНОМИЈА

Сили	Слабости
1. Големи обработливи земјоделски површини;	1. Одлив на стручни кадри во земјата и странство;
2. Развиена електро – енергетска и телекомуникациона мрежа;	2. Непостоење на гасоводен систем во општината како алтернативен систем за енергија;
3. Поволни климатски услови за развој на земјоделското производство;	3. Не постои агро – берза за пласман на земјоделски производи;
4. Постојење на здруженија на земјоделски производители;	4. Не постои пазар на големо (кванташки пазар) на територијата на Општината;
5. Рудно богатство;	5. Слаб прилив на странски инвестиции;
6. Површини под шума и пасишта;	6. Непостоење на капацитети за преработка и конзервирање на земјоделски производи.
7. Развиена сообраќајна мрежа;	
8. Постои Студија за локален економски развој;	
9. Субвенционирање на земјоделското производство од страна на централната власт;	
10. Моноспитовско Блато, како природен ресурс за развој на лов и туризам.	
Можности	Закани
1. Услови за кредитирање на мали и средни претпријатија;	1. Глобална светска криза и лоша економска состојба во државата;
2. Развој на селски и еко туризам;	2. Недостиг на работна сила
3. Воведување на органско земјоделско производство;	3. Високи каматни стапки за користење на кредити од страна на банките.
4. Продлабочување на прекуграничната соработка и искористување на искуствата од Република Бугарија како членка на ЕУ;	
5. Одредување на површини за индустриски зони и развој на занаетчиството;	
6. Пренамена на постоечки индустриски капацитети.	

4.6 ИНТЕГРИРАНА SWOT-АНАЛИЗА

Јаки страни	Опис	Слаби страни	Опис
Големи обработливи земјоделски површини	-плодно земјиште -пристап до вода за наводнување од повеќе ресурси, -Постоење на пристапни патишта до нив	Недостиг на квалитетни стручни кадри	-неатрактивност на работни места во земјоделството, - одлив на стручни кадри во странство, - Незаинтересираност на млади луѓе поради ниски откупни цени на земјоделски производи
Поволни климатски услови за развој на земјоделското производство;	-голем број на сончеви денови -умерени зими, - оптимални температури на воздухот	Не постои агро – берза за пласман на земјоделски производи;	-Без решенија за сигурен пласман на земјоделските производи -Неорганизиран откуп и пласман на производите, -Недоволен број на земјоделски задруги
Развиена електро – енергетска и телекомуникациона мрежа;	-достапна електроенергетска мрежа со доволен напон, -Високо развиени телекомуникациони услуги и интернет	Непостоење на гасоводен систем во општината како алтернативен систем за енергија;	-греење на енергенци кои го загадуваат воздухот, -прекумерно трошење на електрична енергија, -високи трошоци за загревање на земјоделски капацитети
Хидро систем - Турија за наводнување на земјоделските површини;	-Доволно количина вода во текот на целата сезона, -Развиена каналска мрежа за наводнување	Слабо развиена каналска мрежа за атмосферски води во одделни населени места;	-непостоење на изградена атмосферска канализација -проблеми околу нивното одржување, -Појава на поплави и предизвикување на материјални штети
Патна сообраќајна поврзаност помеѓу населбите во Општината;	-Постојат повеќе локални патишта кои овозможуваат меѓусебно поврзување на	Неурбанизирани населби со немање на ДУП и појава на дивоградби;	-Слаба покриеност со детални урбанистички планови

	<p>населбите</p> <ul style="list-style-type: none"> -брз транспорт на луѓе и стоки - намалени транспортни трошоци -брз пристап до пазари 		<ul style="list-style-type: none"> -проблеми околу градењето и инвестирањето, -намалени стандарди за квалитет на живот на локалното население
<p>Постоење на регионален водовод за водоснабдување на девет населени места во Општината</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Квалитетна и чиста вода за пиење -доволно количини на вода - подобрен квалитет на живот на локалните жители 	<p>Не постои фекална канализација со пречистителна станица во ниедно населено место во Општината</p>	<ul style="list-style-type: none"> -решавање на проблемот со изградба на септички јами, -опасност од заразни болести -загадување на животната средина -намален квалитет на живот
<p>Постоење на детски градинки за згрижување на деца</p>	<ul style="list-style-type: none"> -капацитети кои ги задоволуваат потребите за згрижување на деца -зголемена економска моќ на индивидуалните семејства -правилен раст и развој на младата популација 	<p>Намалување на бројот на населението особено на младите (иселување)</p>	<ul style="list-style-type: none"> -засилена емиграција во земји на ЕУ, - недостиг на домашна работна сила во сите стопански дејности -слаб развој на локалната економија
<p>Хетероген состав на населението со релативно добри меѓучовечки и меѓунационални односи;</p>	<ul style="list-style-type: none"> -добри меѓучовечки и меѓуетнички односи -почитување на различните традиции и начини на живот 	<p>Недостиг на високо образувани кадри од техничките науки</p>	<ul style="list-style-type: none"> -избегнување на техничките и информатичките училишта и факултети од страна на младите -голем број на кадри од општествените дејности
<p>Чиста, здрава и незагадена животна средина</p>	<ul style="list-style-type: none"> -непостоење на класични „фабрички оџаци“ -отсуство на загадувачка индустрија 	<p>Ниска еколошка свест кај локалното население</p>	<ul style="list-style-type: none"> -прекумерно загадување на земјоделските површини со пестициди -не е решен проблемот со депонирањето на отпадот и неговата селекција -непостоење на општинска депонија
<p>Постоење на индустриска зона за лесна и</p>	<ul style="list-style-type: none"> -зголемен број на инвестициски објекти 	<p>Слаб интерес кај инвеститорите за вложување</p>	<ul style="list-style-type: none"> -несигурно деловно опкружување

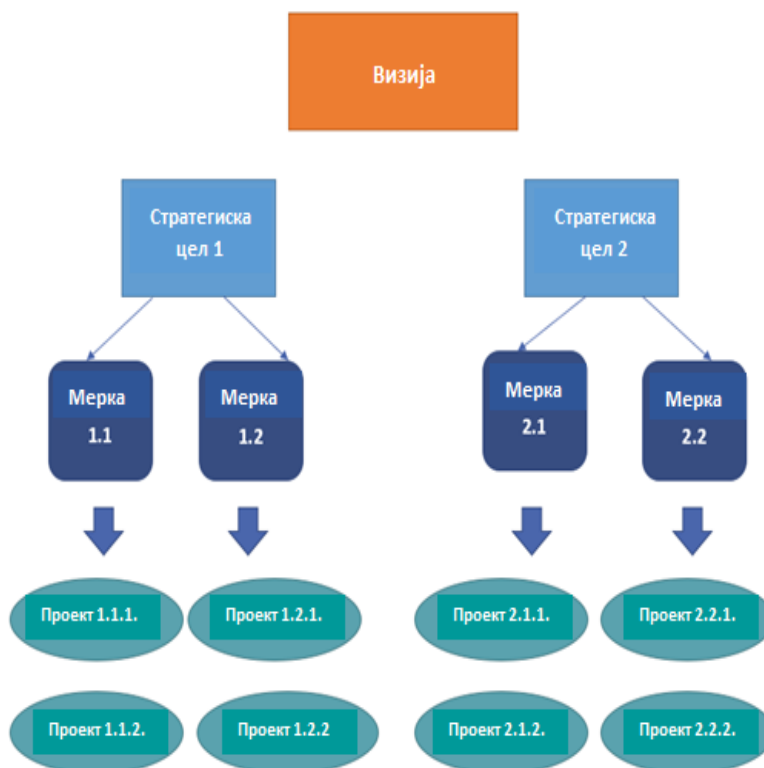
незагадувачка индустрија	-добра местоположба на индустриските зони -пристап до магистрални и регионални патишта	во локален бизнис	-политичка нестабилност и несигурност кај инвеститорите -променлива законска регулатива
Постоење на винарска визба за производство на квалитетни вина од квалитетни лозови насади	-производство на брендирани вина -максимално искористување на лозови насади -голем број на вработени во областа -доволно површини под лозов насад	Отсуство на градобијна заштита	-огромни материјални штети на земјоделските култури при елементарни непогоди (град) -непостоење на градобијни станици -слаб интерес кај локалните земјоделци за осигурување на земјоделските посеви
Рудно богатство со неметални руди	-АД за неметали Огражден (експлоатација на фелдспат) -суровини во доволни количини -лесна пристапност -извоз на репроматеријали, суровини и готови производи	Не е решен проблемот со депонирањето на комуналниот отпад и неговата селекција	-Не постои интегриран регионален систем за управување со комуналниот отпад , -постоење на диви депонии -грда слика за околината и животната средина
Површини под шума и пасишта	-Разноликост на шумски видови на дрвја -развој на овчарството и говедарството -Чист воздух -Шумски плодови	Непостоење на локални капацитети за конзервирање на земјоделски производи и шумски плодови	-отсуство на конзервна индустрија -намален интерес за собирање на шумски плодови -ниски откупни цени -оддалеченост на откупни пунктови
Можности	Опис	Закани	Опис
Услови за кредитирање на мали и средни претпријатија	-расположливи банкарски кредитни линии -државни стимулации и	Глобална светска криза и лоша економска состојба во државата	-глобалното опкружување - нестабилност на светските берзи

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

	<ul style="list-style-type: none"> субвенции -оптимални каматни стапки 		<ul style="list-style-type: none"> -административни бариери и оптовареност на приватниот бизнис -нестабилна политичка ситуација
Воведување на органско земјоделско производство;	<ul style="list-style-type: none"> -поволни климатски услови -поголема цена на чинење на производот -помали производствени трошоци -лесна и брза продажба на пазарите 	Високи каматни стапки за користење на кредити од страна на банките.	<ul style="list-style-type: none"> -нестимулирачки каматни стапки -опасност при заложување на хипотекарен имот -оптовареност со гаранции и други потврди на локалните преприемачи
Продлабочување на прекуграничната соработка и искористување на искуствата од Република Бугарија како членка на ЕУ;	<ul style="list-style-type: none"> -Достапни ИПА фондови за прекугранична соработка -соработка со компании од ЕУ -пристап до големи пазари и потрошувачи 	Ограничени фондови и подолг временски рок за реализација на проектните програми	<ul style="list-style-type: none"> -бирокарски пречки и одоговлекување на постапките -бавни процедури со подолги временски рокови
Пристап до домашни и странски фондови за финансирање на објекти од инфраструктурата	<ul style="list-style-type: none"> -АФПЗРР на РСМ - Биро за регионален развој -МТВ на РСМ -ИПА фондови за рурален развој -Светска Банка 	Одлив и трансфер на работна сила во други сектори и други земји	<ul style="list-style-type: none"> -недостиг на квалификувана работна сила -трансфери на работна сила од една во друга стопанска гранка -иселување или заминување на привремена работа во странство
Користење на разни бенефиции од државата особено од АВРМ за самовработување;	<ul style="list-style-type: none"> -Проект за самовработување -Проект за поддршка на мали и средни претпријатија -Достапни обуки и тренинзи за невработени -Достапни слободни работни места 	Глобализација и несигурни основи за развој на малото претприемништво	<ul style="list-style-type: none"> -Постоење на глобални (светски) компании кои доминираат во одредени стопански сектори -влез на странски капитал
Средства за рурален и земјоделски развој од предпристапни фондови на	<ul style="list-style-type: none"> -ИПАРД Програма за рурален развој 	Незаинтересираност од локалните фармери поради обемената процедура и	<ul style="list-style-type: none"> -Потребна е припрема на огромна документација -Потребно е сопствено

ЕУ;		долгите рокови за реализација	учество во реализацијата на одреден проект -Реалативно долги рокови за разгледување и одобрување на проектните апликации
Развој на рурален еко-туризам	-Постоење на Центар за алтернативен туризам и креативен развој -Локалитет Моноспитовско Блато -Термални бањи и спа центри во непосредното опкружување -Расположливи угостителски објекти	Слаб интерес за вложување во вој вид на туризам	-Незаинтересираност на младите за рурален туризам - Намалена поддршка од државата -Потребен е подолг временски период за негова промоција
Постоење на површини кои можат да бидат наменети (урбанизиран) за индустриски зони	-Пристап до магистрален пат и регионални патишта -Близина на царински терминали -Близина до граничен премин	Недостиг на финансиски средства и долги рокови за урбанизација на земјиштето	-Ограничени финансиски средства на општината и Владата на РСМ за изработка на урбанистички планови -долг временски период за нивна изработка

5. Визија за општина Босилово – интегрирано стратешко планирање

Графикон 2: Пример за поставување на цели, приоритети и мерки

Визија: Општина Босилово е земјоделски крај со развиено органско производство, модерна инфраструктура и високи стандарди за квалитетен живот.

Конкретизацијата на визијата ќе овозможи реализација на следните стратешки цели:

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1: Развивање на современа сообраќајна и комунална инфраструктура

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2: Обезбедување и изградба на социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на животот на локалното население

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3: Развој на современо земјоделско производство, подобрување на управувањето со животната средина и природните ресурси

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 1: Развивање на современа сообраќајна и комунална инфраструктура

Приоритети:

1. Осовременување на локалната патна инфраструктура
2. Зголемување на сообраќајната поврзаност со соседните општини
3. Подобрување комуналната инфраструктура

Мерки:

- 1.1 Реконструкција и изградба на нови локална патна инфраструктура
- 1.2 Донесување на урбанистички планови и друга документација за населените места
- 2.1 Реконструкција и изградба на нова регионална патна инфраструктура
- 3.1 Реконструкција и изградба на нова комунална инфраструктура

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 2: Обезбедување и изградба на социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на животот на локалното население

Приоритети:

1. Унапредување на социјалната инфраструктура и подобрување на социјалните услуги
2. Подобрување на ефективноста и ефикасноста во воспитно-образовниот процес преку модернизација на образованието
3. Подобрување на квалитетот на животот преку подобрување на јавните услуги

Мерки:

- 1.1. Реконструкција на посоечката и изградба на нова социјална инфраструктура
- 1.2. Подобрување на услугите во општината од областа на социјалната заштита и социјалните услуги
- 1.3. Унапредување на социјалната инклузија
- 2.1. Изградба на нова и реконструкција на постоечката училишна инфраструктура
- 2.2. Континуирани обуки на наставниот кадар
- 3.1. Збогатување на понудата на спортски и културни содржини
- 3.2. Подобрување на капацитетите на вработените во општината

СТРАТЕШКА ЦЕЛ 3: Развој на современо земјоделско производство, подобрување на управувањето со животната средина и прородните ресурси

Приоритети:

1. Зголемување на економската активност преку развој на современо земјоделство
2. Создавање на услови за подобрување на управувањето со животната средина
3. Одржливо управување со природните ресурси и ублажување на влијанието на климатските промени

Мерки:

- 1.1. Подобрување на конкурентноста на земјоделските производи преку поддршка на еколошко производство
- 1.2. Подобрување на пласманот на земјоделските производи преку зголемување на нивниот квалитет
- 1.3. Организирање на земјоделското производство според барањата на пазарот
- 2.1. Развивање на квалитетен систем за управување со отпадот и отпадните води
- 2.2. Зајакнување на капацитетите на комуналното претпријатие
- 2.3. Заштита и подобрување на квалитетот на водата и намалување на загаденоста на воздухот
- 3.1. Создавање на услови за користење на обновливи извори на енергија и за подобрување на енергетската ефикасност
- 3.2. Заштита на билошката разновидност и подобрување на нивото на еколошката свест и култура
- 3.3. Едукација, промоција и кампањи за справување со климатските промени

Табела 22: Стратешки цели, приоритети, мерки и активности

Стратешки цели	Приоритети	Мерки	Проекти/активности
1. Развивање на современа сообраќајна и комунална инфраструктура	1. Осовременување на локалната патна инфраструктура	1.1. Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура 1.2. Донесување на урбанистички планови и друга документација за населените места	1.1.1. Изградба на нови локални патишта 1.1.2. Изградба на нови улици 1.1.3. Реконструкција на постоечките локални патишта 1.1.4. Реконструкција на постоечките улици 1.2.1. Изработка и донесување нови урбанистички планови за села 1.2.2. Изработка на нова техничка документација за патна инфраструктура
	2. Зголемување на сообраќајната поврзаност со соседните општини	2.1. Реконструкција и изградба на нова регионална патна инфраструктура	2.1.1. Изградба и осовременување на регионалните патишта 2.1.2. Изградба на нови мостови 2.1.3. Реконструкција на постоечки мостови 2.1.4. Подобрување на постоечката и поставување на нова хоризонтална и вертикална сигнализација 2.1.5. Подобрување на осветлувањето на патната инфраструктура (раскрсници, опасни делници, значајни објекти и сл.) 2.1.6. Мерки за заштита на пешаците во сообраќајот како ранлива категорија

	<p>3. Подобрување на комуналната инфраструктура</p>	<p>3.1. Реконструкција и изградба на нова комунална инфраструктура</p>	<p>2.1.7. Изградба на велосипедски, спортски и рекреативни патеки изградба на нови водоснабдителни системи</p> <p>3.1.1. Изработка на техничка документација за канализациони системи и системи за управување со отпадни води и пречесителни станици 3.1.2. Реконструкција на постоечките водоснабдителни системи 3.1.3. Изградба на нова атмосферска канализација 3.1.4. Изградба на фекални канализациони системи 3.1.5. Изградба на пречистителни станици</p>
<p>2. Обезбедување и изградба на социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на живеење на локалното население</p>	<p>1. Унапредување на социјалната инфраструктура и подобрување на социјалните услуги</p>	<p>1.1. Реконструкција на постоечката и изградба на нова социјална инфраструктура</p> <p>1.2. Подобрување на услугите во општината од областа на социјалната заштита и социјалните услуги</p> <p>1.3. Унапредување на социјалната инклузија</p>	<p>1.1.1. Изградба на детски градинки 1.1.2. Реконструкција/адаптација, доградба и опремување на Домови на култура 1.1.3. Реконструкција/адаптација и опремување на пензионерски клубови 1.1.4. Реконструкција и опремување на објекти и локации за алтернативен туризам 1.1.5. Изградба на старечки дом 1.1.6. Изградба и опремување на паркови 1.1.7. Изградба на спортски сали и игралишта 1.1.8. Изградба на детски паркови 1.1.9. Инсталирање на сончеви колектори на училиштата и другите јавни објекти 1.1.10. Инсталирање на системи за греење во јавните објекти со обновливи извори на енергија (пелети, брикети и сл.) 1.2.1. Спроведување на анализа за потребите од социјални услуги на локално ниво 1.2.2. Воведување на систем на корисници на социјални услуги 1.2.3. Креирање на систем за евиденција и воспоставување на услуги за стари и изнемоштени лица 1.2.4. Спроведување на обуки за дефицитарни и профитабилни струки 1.2.5. Спроведување на образование за возрасниот дел од популацијата 1.2.6. Преквалификација на невработени млади лица 1.2.7. Спроведување на анализи и истражувања на пазарот на трудот</p>

			<p>1.3.1. Спроведување на проекти за социјална инклузија и за борба против сиромаштијата</p> <p>1.3.2. Обезбедување на услови за квалификација, доквалификација и вработување на лица од социјално ранливите категории и лица корисници на социјална помош</p> <p>1.3.3. Организирање на информативни кампањи за самовработување на лицата од социјално загрозуени семејства</p> <p>1.3.4. Изградба на паркови за децата со посебни потреби</p> <p>1.3.5. формирање на центри за образовна поддршка на децата со посебни потреби и децата од социјално загрозуени семејства</p> <p>1.3.6. Формирање на пензионерско здружение</p> <p>1.3.7. Воспоставување на социјални услуги за стари лица</p>
	2.Подобрување на ефикасноста и ефективноста во воспитно-образовниот процес преку модернизација на образованието	<p>2.1. Изградба на нова и реконструкција на постоечката училишна инфраструктура</p> <p>2.2. Континуирани обуки на наставниот кадар</p>	<p>2.1.1. Реконструкција/адаптација и доградба на централните и подрачни основни училишта со акцент на подобрување на енергетската ефикасност и искористување на обновливите извори на енергија како и пристап на лица со посебни потреби</p> <p>2.1.2. Набавка на потребната опрема за училиштата</p> <p>2.2.1. Обука на наставниот кадар за имплементација на нови и современи техники во наставата</p> <p>2.2.2. Обука на наставниците за работа со деца со посебни потреби</p> <p>2.2.3. Обука на наставниот кадар за изработка и имплементација на ЕУ проекти</p>
	3.Подобрување на квалитетот на животот преку подобрување на јавните услуги	<p>3.1. Збогатување на понудата на спортски и културни содржини</p> <p>3.2. Подобрување на капацитетите на вработените во општината</p>	<p>3.1.1. Поддршка на млади таленти од областа на културата и спортот</p> <p>3.1.2. Поддршка на културно-уметничките друштва, спортски клубови и здруженија</p> <p>3.1.3. Организирање на културни и спортски манифестации</p> <p>3.2.1. Континуирани обуки за административните службеници</p> <p>3.2.2. Информирање и обуки за користење на ИПА фондови</p>
3.Развој на современо земјоделско производство подобрување на управувањето со животната средина и природните ресурси	1.Зголемување на економската активност преку развој на современо земјоделство	<p>1.1. Подобрување на конкурентноста на земјоделските производи преку поддршка на еколошко производство</p> <p>1.2. Подобрување на пласманот на земјоделските</p>	<p>1.1.1. Воспоставување на систем за едукација и информирање на земјоделците за примена на добри земјоделски практики и органско производство</p> <p>1.1.2. Организирање и посета на земјоделски саеми</p> <p>1.1.3. Помош и поддршка за подготовка на проектни апликации за ЕУ фондовите(ИПАРД)</p>

		<p>производи преку зголемување на нивниот квалитет</p> <p>1.3. Организирање на земјоделското производство според барањата на пазарот</p>	<p>1.1.4. Информативни кампањи за кредитирање во земјоделството</p> <p>1.1.5. Гасификација на оранжериското производство</p> <p>1.2.1. Формирање на општински центар за поддршка на индивидуалните земјоделци</p> <p>1.2.2. Отворање на регионални центри за земјоделски производи</p> <p>1.2.3. Креирање на модерен и продуктивен земјоделски сектор</p> <p>1.2.4. Брендирање на специфични земјоделски производи (домат, пиперка, краставица)</p> <p>1.2.5. Обезбедување на можност за лесен пристап на земјоделците до агро берза</p> <p>1.3.1. Создавање на услови за окрупнување на земјоделските стопанства</p> <p>1.3.2. Изградба на преработувачки капацитети</p> <p>1.3.3. Изградба на зелени пазари</p> <p>1.3.4. Поддршка и промовирање на кооперацијата и здружувањето на земјоделците</p>
	<p>2. Создавање на услови за подобрување на управувањето со животната средина</p>	<p>2.1. Развивање на квалитетен систем за управување со отпадот и отпадните води</p> <p>2.2. Зајакнување на капацитетите на ЈКП</p> <p>2.3. Заштита и подобрување на квалитетот на водата и намалување на загаденоста на воздухот</p>	<p>2.1.1. Набавка на средства и опрема за собирање и транспорт на отпадот</p> <p>2.1.2. Соодветно третирање на отпадните води</p> <p>2.1.3. Изградба на бетонски одводни канали за атмосферските вода на критични локации</p> <p>2.1.4. Соодветно третирање на атмосферските води</p> <p>2.1.5. Организирано собирање на отпадот</p> <p>2.1.6. Формирање на систем за примарна селекција на отпадот</p> <p>2.1.7. Поставување на селективни садови за отпад</p> <p>2.1.8. Заложба за регионално прифатилиште за депонирање на отпад</p> <p>2.1.9. Определување и уредување на простор за времено депонирање на комунален отпад и инертен отпад</p> <p>2.1.10. Чистење на дивите депонии</p> <p>2.1.11. Производство на органски компост</p> <p>2.2.1. Подигање на капацитетите на вработените во ЈКП</p> <p>2.3.1. Изготвување на програма за заштита на површинските и подземните води</p> <p>2.3.2. Реконструкција на старата водоводна мрежа</p> <p>2.3.3. Изготвување на програма за намалување на загадувањето на воздухот и подобрување на</p>

	<p>3.Одржливо управување со природните ресурси и ублажување на влијанието на климатските промени</p>	<p>3.1. Создавање на услови за користење на обновливи извори на енергија и за подобрување на енергетската ефикасност</p> <p>3.2.Заштита на биолошката разновидност и подобрување на нивото на еколошката свест и култура</p> <p>3.3. Едукација, промоција и кампањи за справување со климатските промени</p>	<p>неговиот квалитет</p> <p>2.3.4 Одржливо обновување на шумскиот фонд и урбаното зеленило</p> <p>3.1.1. Изработка на физибилити студија за капацитетите на обновливи извори</p> <p>3.1.2. Изработка на техничка и планска документација за локации за градба на објекти за искористување на обновливи извори на енергија</p> <p>3.1.3. Организирање и спроведување на акции и кампањи за подигање на свеста кај граѓаните за енергетска ефикасност</p> <p>3.1.4. Изградба на објекти за обновливи извори на енергија</p> <p>3.1.5. Изградба на енергетски независни(пасивни) објекти</p> <p>3.1.6. Поттикнување на населението за користење на обновливи извори на енергија и нивно субвенционирање</p> <p>3.1.7. Реконструкција на постоечките објекти со примена на мерки за енергетска ефикасност</p> <p>3.1.8. Реконструкција и модернизација на уличното осветлување со примена на мерките за енергетска ефикасност</p> <p>3.2.1. Валоризација на ендемичните видови и нивните живеалишта</p> <p>3.2.2. Спроведување на едукативни кампањи и обуки за заштита и одржливост на билошката разновидност</p> <p>3.2.3. Печатење на промотивен материјал за билошката разновидност и негова соодветна презентација и дистрибуција</p> <p>3.2.4. Обезбедување подршка на воспитно-образовните институции за еколошка интеграција на младите преку поддршка на еколошките активности</p> <p>3.3.1. Едукација на населението за потребата за заштита на животната средина</p> <p>3.3.2. Едукација и промоција на активности за ублажување на климатските промени</p>
--	--	--	--

6. Портфолио на проектот

Во овој дел дадена е генеричка листа на проекти и даден е преглед на проектите кои се приоритет во утврдениот програмски период со основни информации на што тие се однесуваат, кои се изворите на финансирање и износите за нивна реализација.

Табела 23: Генеричка листа на проекти

Просторно планирање и соодветните подготвителни активности
1. Изработка на урбанистички планови (УПС) за селата: Босилово, Бориево, Моноспитово и Турново
Комуналната инфраструктура и услуги
1. Набавка на специјализирано возило/камион за собирање и транспортирање на комунален отпад
2. Изградба на фекална канализација со пречистителна станица во с. Босилово
3. Изградба на бетонски канали за атмосферска води во населените места Босилово, Бориево и Моноспитово во вкупна должина од 1.000 метри
4. Изградба на систем за водоснабдување на населените места Петралинци, Гечерлија и Старо Балдовци
5. Изградба на систем за водоснабдување на с. Дрвош
6. Обезбедување на техничка вода за наводнување за с. Дрвош од брана Чаушица
7. Изградба на фекална канализациона мрежа во населеното место Дрвош
8. Изградба на фекална канализација со пречистителна станица во с. Робово
9. Бетонирање на одводен атмосферски канал во с. Босилово кај месност викана „топот„
10. Вградување на современа опрема во пречистителна станица ХС Иловица
11. Дислокација на доведен цевковод на потегот Радово – Босилово од ХС Иловица
Локални улици и патишта
1. Изградба на локален пат за поврзување на населените места Бориево и Колешино (општина Ново Село) во вкупна должина од 3 км.
2. Изградба на локален пат за поврзување на населените места Иловица и Дрвош во вкупна должина од 5 км.
3. Изградба на локален пат за поврзување на селата Старо Балдовци Дрвош
4. Изградба на локален пат за поврзување на селата Штука и Секирник
5. Изградба на локален пат за поврзување на селата Иловица и Радово
6. Изградба на локален пат за поврзување на селата Босилово – Робово (стар пат)
7. Реконструкција на локалниот пат Просениково – Сарај – Гечерлија
8. Реконструкција на локалниот патен правец Турново – Иловица
9. Реконструкција на дел од локалниот пат Дрвош – Хамзали
10. Изградба на мост на Штучка Река
11. Изградба на мост на река Струмица за поврзување на селата Босилово и

Еднокуќево		
12. Изградба на улица во с. Бориево во вкупна должина од 245 метри		
13. Изградба на три локални улици во с. Босилово во вкупна должина од 820 метри		
14. Изградба на три улици во с. Моноспитово во вкупна должина од 920 метри		
15. Изградба на две локални улици во с. Еднокуќево во вкупна должина од 610 метри		
16. Изградба на локална улица во с. Иловица во вкупна должина од 490 метри		
17. Изградба на тротоари во с. Босилово во вкупна должина од 440 метри		
18. Изградба на локален пат за пристап до земјоделско земјиште во с. Босилово		
Одржливо управување со животната средина, енергетската ефикасност и обновливите извори на енергија		
1. Набавка на 100 метални контејнери за комунален отпад		
2. Изградба на централна општинска депонија		
3. Реконструкција на зградата на основното училиште во с. Турново (инсталирање на централно греење, термо фасада и замена на внатрешна и надворешна столарија)		
4. Унапредување на условите за развој на алтернативниот туризам на локалитетот Моноспитовско Блато (реконструкција на дрвени патеки, колиби и набљудувачници, изградба на паркинг простор, инсталирање на централно греење на пелети и изработка на дрвени чунови и информативни табли)		
Социјална инфраструктура и социјални услуги / програми		
1. Изградба на нова детска градинка со опрема во с. Босилово со капацитет за 60 деца		
2. Изградба на спортска сала во с. Босилово		
3. Изградба на спортско игралиште во с. Моноспитово		
4. Реконструкција на зградата на ПОУ „Гоце Делчев,, с. Еднокуќево		
5. Реконструкција на зградата на ПОУ „Кирил и Методија,, с. Радово		
6. Реконструкција на зградата на ПОУ „Борис Трајковски,, с. Бориево		
7. Изградба на пазар на отворено за земјоделски производи во с. Босилово		
Културна инфраструктура и услуги		
1. Организација на културен настан „Русалии,, – 28 Август с. Секирник		
2. Организација на културен настан „Иселеничка средба,, 29. Јули с. Босилово		

За секој избран проект се користи овој образец за изработка на проект:

Табела 24: Образец за изработка на проект

Наслов на проектот	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот	Мерка на ИЛДП
Носител на проектот		
Краток опис на проектот (за што е проектот)		

Очекувани резултати од проектот	
Список на главните активности	
Чекори кои треба да се реализираат	
Детален список на потребна техничка документација	
Статус на проектот	
Период на имплементација на проектот	
Очекувани вкупни трошоци за проектот	
Очекувани извори на финансирање:	
Друг извор:	

Проект 1

Наслов на проектот „Изработка на урбанистички планови (УПС) за селата: Босилово, Боријево, Моноспитово и Турново,,	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Развивање на современа сообраќајна и комунална инфраструктура	Мерка на ИЛДП Донесување на урбанистички планови и друга документација за населените места
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Босилово • Центар за развој на Југоисточен плански регион (ЈИПР) 	
Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да се изработат нови урбанистички планови за наведените села кои ќе овозможат услови за градење на инфраструктурни објекти и забрзан развој на стопанството.	
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Изработени нови урбанистички планови • Создавање на услови за градење на инфраструктурни објекти, стамбени и деловни објекти • Отварање на нови стопански зони 	

Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> • Изработка на нацрт-урбанистички планови за села • Јавна анкета и јавно излагање на урбанистичките планови • Донесување Одлука од страна на Советот на општината • Финална изработка на урбанистичките планови и стапување во сила 		
Чекори кои треба да се реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомната не е спроведена.		
Детален список на потребна техничка документација			
Статус на проектот	- изготвен е многу зрел проект со техничка документација - подготвен за имплементација		
Период на имплементација на проектот	2019		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	4.924.917 денари		До сега ништо нема вложено
Очекувани извори на финансирање			
- Општински буџет	Износ: 751.258 денари		
Друг извор: - Центар за развој на ЈУИПР - АФПЗРР на РСМ	Износ: 4.173.659 денари		

Проект 2

Наслов на проектот „Изградба на тротоари во с. Босилово,,	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Развивање на современа сообраќајна и комунална инфраструктура	Мерка на ИЛДП Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Босилово • АФПЗРР на РСМ 	

Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да се изградат тротоари во с. Босилово покрај магистралниот пат А-4 кој минува низ селото во должина од 400 метри.		
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Изградени нови тротоари • Зголемена безбедноста на пешаците во сообраќајот • Намален број на сообраќајни незгоди 		
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на градежните активности и пуштање во употреба на тротоарите • Тековно одржување на тротоарите 		
Чекори кои треба да се реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомната не е спроведена.		
Детален список на потребна техничка документација	<ul style="list-style-type: none"> - Основен проект - Ревизија на основниот проект 		
Статус на проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвена техничка документација (основен проект и ревизија) – подготвен за имплементација 		
Период на имплементација на проектот	2020		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	1.496.000 денари		До сега ништо нема вложено
Очекувани извори на финансирање			
- Општински буџет	Износ: 300.000 денари		
Друг извор: - АФПЗРР на РСМ	Износ: 1.196.000 денари		

Проект 3

Наслов на проектот „Изградба на локален пат за поврзување на населените места Боријево и Колешино„	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Развивање на современа сообраќајна и комунална инфраструктура	Мерка на ИЛДП Реконструкција и изградба на регионална патна инфраструктура
--	--	--

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Босилово • Центар за развој на ЈИПР 		
Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да се изгради овој локален пат правец кој ќе овозможи поврзување на општина Босилово со општина Ново Село. Вкупна должина = 3.268 метри.		
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Изграден нов локален пат • Брз пласман на стоки и луѓе • Намалени трошоци за транспорт • Зголемен обем на комуникација и сообраќајна поврзаност меѓу општините 		
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на градежните активности и пуштање во употреба на овој патен правец • Следење на неговата искористеност • Тековно одржување 		
Чекори кои треба да се реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомната не е спроведена.		
Детален список на потребна техничка документација	<ul style="list-style-type: none"> - Основен проект - Ревизија на основен проект 		
Статус на проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвен е основен проект со ревизија - подготвен за имплементација 		
Период на имплементација на проектот	2021- 2022		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	40.000.000		До сега ништо нема вложено
Очекувани извори на финансирање			
- Општински буџет	Износ: 2.000.000 денари		
Друг извор: - Влада на РСМ - Центар за развој на ЈИПР	Износ: 38.000.000 денари		

Проект 4

Наслов на проектот „Изградба на локални улици во населените места: Бориево, Босилово, Моноспитово, Еднокуќево и Иловица,,	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Развивање на современа сообраќајна и комунална инфраструктура		Мерка на ИЛДП Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Босилово • АФПЗРР на РСМ • Биро за регионален развој на РСМ 		
Краток опис на проектот (за што е проектот)	<p>Основна цел на овој проект е да се изградат локалните улици заради подобрување на квалитетот на живот на локалното население. Вкупна должина на улиците = 3.520 метри</p>		
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Изградени нови локални улици • Подобен квалитет на живот • Зголемен обем на комуникација и сообраќајна поврзаност внатре во населените места 		
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на градежните активности и пуштање во употреба на локалните улици • Тековно одржување на улиците 		
Чекори кои треба да се реализираат	<p>Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомната не е спроведена.</p>		
Детален список на потребна техничка документација	<ul style="list-style-type: none"> - Основни проекти - Ревизии на основните проекти 		
Статус на проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвена техничка документација (основни проекти и ревизии) – подготвен за имплементација 		
Период на имплементација на проектот	2019 - 2020		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	21.298.628 денари		До сега ништо нема вложено
Очекувани извори на финансирање			
- Општински буџет	Износ: 4.000.000 денари		
Друг извор: - АФПЗРР на РСМ - БРР на РСМ	Износ: 17.298.628 денари		

Проект 5

Наслов на проектот „Изградба на мост на Штучка река,,	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Развивање на современа сообраќајна и комунална инфраструктура		Мерка на ИЛДП Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Босилово • АФПЗРР на РСМ • Биро за регионален развој на РСМ 		
Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да се изгради мост на Штучка река и создавање на услови за сообраќајна поврзаност со с. Сушица (општина Ново Село)		
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Изграден нов мост • Подобрен квалитет на живот • Зголемен обем на комуникација и сообраќајна поврзаност • Брз и ефтин транспорт на земјоделски производи • Рамена на стоки и луѓе 		
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на градежните активности и пуштање во употреба на мостот • Тековно одржување на мостот 		
Чекори кои треба да се реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомната не е спроведена.		
Детален список на потребна техничка документација	<ul style="list-style-type: none"> - Основн проект - Ревизија на основниот проект 		
Статус на проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвена техничка документација (основен проект и ревизија) – подготвен за имплементација 		
Период на имплементација на проектот	2021		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	1.681.393 денари		До сега ништо нема вложено
Очекувани извори на финансирање			
<ul style="list-style-type: none"> - Општински буџет 	Износ: 300.000 денари		

Друг извор: - АФПЗРР на РСМ - БРР на РСМ	Износ: 1.381.393 денари
--	-------------------------

Проект 6

Наслов на проектот „Изградба на пат за пристап до земјоделско земјиште во с. Босилово,,	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Развивање на современа сообраќајна и комунална инфраструктура	Мерка на ИЛДП Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Босилово • АФПЗРР на РСМ 	
Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да се изгради пат кој ќе обезбеди пристап до земјоделско земјиште за земјоделците од населеното место Босилово.	
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Изграден локален пат • Намалени транспортни трошоци • Брз и ефтин транспорт на земјоделски производи 	
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на градежните активности и пуштање во употреба на локалниот пат • Тековно одржување на патот 	
Чекори кои треба да се реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомната не е спроведена.	
Детален список на потребна техничка документација	<ul style="list-style-type: none"> - Основн проект - Ревизија на основниот проект 	
Статус на проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвена техничка документација (основен проект и ревизија) – подготвен за имплементација 	
Период на имплементација на проектот	2019	
Очекувани вкупни трошоци за проектот	1.200.000 денари	До сега ништо нема вложено
Очекувани извори на финансирање		
- Општински буџет	Износ: 200.000 денари	

Друг извор: - АФПЗРР на РСМ	Износ: 1.000.000 денари
--------------------------------	-------------------------

Проект 7

Наслов на проектот „Изградба на локален пат за поврзување на населените места Иловица и Дрвош,,	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Развивање на современа сообраќајна и комунална инфраструктура	Мерка на ИЛДП Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Босилово • АФПЗРР на РСМ • БРР на РСМ 	
Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да се изгради пат кој ќе обезбеди поврзување на овие две населени места и пошироко на општината и регионот.	
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Изграден локален пат • Намалени транспортни трошоци • Брз и ефтин транспорт на земјоделски производи, луѓе и други добра • Локален економски развој • Пристап до регионална патна мрежа и важни стопански субјекти 	
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на градежните активности и пуштање во употреба на локалниот пат • Тековно одржување на патот 	
Чекори кои треба да се реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомната не е спроведена.	
Детален список на потребна техничка документација	<ul style="list-style-type: none"> - Основн проект - Ревизија на основниот проект 	
Статус на проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвена техничка документација (основен проект и ревизија) – подготвен за имплементација 	
Период на имплементација на проектот	2022	
Очекувани вкупни трошоци за проектот	30.000.000 денари	До сега ништо нема вложено

Очекувани извори на финансирање	
- Општински буџет	Износ: 6.000.000 денари
Друг извор: - АФПЗРР на РСМ	Износ: 24.000.000 денари

Проект 8

Наслов на проектот „Изградба на нова детска градинка во с. Босилово,,	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Обезбедување и изградба на социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на животот на локалното население	Мерка на ИЛДП Изградба на нова и реконструкција на постоечката училишна инфраструктура
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Босилово • Министерство за труд и социјална политика на РСМ 	
Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да се изгради детска градинка за згрижување на 60 деца од општината.	
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Изградена детска градинка • Згрижување и воспитание на 60 деца • Намален ангажман на родителите за грижа за децата и зголемување на нивната продуктивност • Зголемен квалитет на живот во руралните подрачја 	
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на градежните активности и пуштање во употреба на детската градинка • Тековно одржување на објектот 	
Чекори кои треба да се реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ниедна активност која беше спомната не е спроведена.	
Детален список на потребна техничка документација	<ul style="list-style-type: none"> - Основн проект - Ревизија на основниот проект 	
Статус на проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвена техничка документација (основен проект и ревизија) – подготвен за имплементација 	
Период на имплементација на проектот	2019	

Очекувани вкупни трошоци за проектот	19.000.000 денари	До сега ништо нема вложено
Очекувани извори на финансирање		
- Општински буџет		
Друг извор: - МТСП на РСМ	Износ: 19.000.000 денари	

Проект 9

Наслов на проектот „Унапредување на условите за развој на алтернативниот туризам на локалитетот Моноспитовско Блато „	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Обезбедување и изградба на социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на животот на локалното население	Мерка на ИЛДП Реконструкција на постоечката и изградба на нова социјална инфраструктура
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Босилово • Светска Банка • Единица за спроведување на проектот за Локална и Регионална конкурентност 	
Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да овозможи создавање на услови за развој на селскиот (руралниот) алтернативен туризам на локацијата Моноспитовско Блато.	
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Изграден паркинг простор во Центарот за алтернативен туризам во с. Моноспитово, - инсталација на централно греење, - изработка на информативни табли и музејски поставки, - реконструкција на дрвени пешачки патеки, колиби и набљудувачници, - Изработка на дрвени чунови <ul style="list-style-type: none"> • 	
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на градежните активности и пуштање во употреба на Центарот за алтернативен туризам и креативен развој с. Моноспитово • Тековно одржување на објектот 	
Чекори кои треба да се реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомената не е спроведена.	
Детален список на потребна	- Основн проект	

техничка документација	- Ревизија на основниот проект		
Статус на проектот	- Изготвена техничка документација (основен проект и ревизија) – подготвен за имплементација		
Период на имплементација на проектот	2019		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	4.059.745 денари		До сега ништо нема вложено
Очекувани извори на финансирање			
- Општински буџет	Износ: 465.000 денари		
Друг извор: - Светска банка	Износ: 3.594.745 денари		

Проект 10

Наслов на проектот „Изградба на спортско игралиште во с.Моноспитово,,	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Обезбедување и изградба на социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на животот на локалното население	Мерка на ИЛДП Реконструкција на постоечката и изградба на нова социјална инфраструктура
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Босилово • Влада на РСМ 	
Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да овозможи создавање на услови за подобрување на условите за изведување на наставата по физичко образование и за подобрување на здравиот дух кај младата популација (ученици и млади)	
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Изградено спортско игралиште - Подобрени наставни услови - Подобрени спортски резултати 	
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на градежните активности и пуштање во употреба на спортското игралиште • Тековно одржување на игралиштето 	
Чекори кои треба да се		

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомната не е спроведена.		
Детален список на потребна техничка документација	<ul style="list-style-type: none"> - Основн проект - Ревизија на основниот проект 		
Статус на проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвена техничка документација (основен проект и ревизија) – подготвен за имплементација 		
Период на имплементација на проектот	2020		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	3.302.820 денари		До сега ништо нема вложено
Очекувани извори на финансирање			
- Општински буџет	Износ: 302.820 денари		
Друг извор: - Влада на РСМ	Износ: 3.000.000 денари		

Проект 11

Наслов на проектот „Реконструкција на зградата на ПОУ „Гоце Делчев,, с. Еднокуќево,,	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Обезбедување и изградба на социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на животот на локалното население	Мерка на ИЛДП Изградба на нова и реконструкција на постоечката училишна инфраструктура
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Босилово • МОН на РСМ 	
Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да овозможи создавање на услови за подобрување на условите за изведување на наставата, здравјето на учениците и наставниците, изградба на дополнителна просторија за настава и зголемување на енергетската ефикасност на објектот.	
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Реконструирано подрачно игралиште (столарија, под, кров и фасада) - Подобрени наставни услови - Зголемен просторот за настава 	

	- Зголемена енергетска ефикасност на објектот		
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на градежните активности (реконструкција и доградба) и пуштање во употреба на подрачното училиште • Тековно одржување на подрачното училиште 		
Чекори кои треба да се реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомната не е спроведена.		
Детален список на потребна техничка документација	<ul style="list-style-type: none"> - Основн проект - Ревизија на основниот проект 		
Статус на проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвена техничка документација (основен проект и ревизија) – подготвен за имплементација 		
Период на имплементација на проектот	2020		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	3.997.450 денари		До сега ништо нема вложено
Очекувани извори на финансирање			
- Општински буџет	Износ: 400.000 денари		
Друг извор: - МОН на РСМ	Износ: 3.597.450 денари		

Проект 12

Наслов на проектот „Реконструкција на зградата на ПОУ „Борис Трајковски,, с. Боријево,,	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Обезбедување и изградба на социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на животот на локалното население	Мерка на ИЛДП Изградба на нова и реконструкција на постоечката училишна инфраструктура
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Босилово • МОН на РСМ 	

Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да овозможи создавање на услови за подобрување на условите за изведување на наставата, подобро затоплување на објектот и зголемување на неговата енергетска ефикасност.		
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Реконструирано подрачно игралиште (столарија, под, кров и фасада) - Подобрени наставни услови - Зголемена енергетска ефикасност на објектот 		
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на градежните активности (реконструкција) и пуштање во употреба на подрачното училиште • Тековно одржување на подрачното училиште 		
Чекори кои треба да се реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомната не е спроведена.		
Детален список на потребна техничка документација	<ul style="list-style-type: none"> - Основн проект - Ревизија на основниот проект 		
Статус на проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвена техничка документација (основен проект и ревизија) – подготвен за имплементација 		
Период на имплементација на проектот	2021		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	3.500.000 денари		До сега ништо нема вложено
Очекувани извори на финансирање			
- Општински буџет	Износ: 500.000 денари		
Друг извор: - МОН на РСМ	Износ:3.000.000 денари		

Проект 13

Наслов на проектот „Реконструкција на зградата на ОУ „Кирил и Методија,, с. Турново,,	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Обезбедување и изградба на	Мерка на ИЛДП Изградба на нова и реконструкција на постоечката училишна
---	--	---

	социјална инфраструктура и зголемување на квалитетот на животот на локалното население	инфраструктура
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Босилово • МОН на РСМ 	
Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да овозможи создавање на услови за подобрување на условите за изведување на наставата, подобро затоплување на објектот и зголемување на неговата енергетска ефикасност.	
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Реконструирано основно игралиште (внатрешна столарија, под, фасада, централно греење) - Подобрени наставни услови - Зголемена енергетска ефикасност на објектот 	
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на градежните активности (реконструкција) и пуштање во употреба на основното училиште • Тековно одржување на основното училиште 	
Чекори кои треба да се реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомната не е спроведена.	
Детален список на потребна техничка документација	<ul style="list-style-type: none"> - Основн проект - Ревизија на основниот проект 	
Статус на проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Изготвена техничка документација (основен проект и ревизија) – подготвен за имплементација 	
Период на имплементација на проектот	2021	
Очекувани вкупни трошоци за проектот	7.689.670 денари	До сега ништо нема вложено
Очекувани извори на финансирање		
- Општински буџет	Износ: 689.670 денари	
Друг извор: - МОН на РСМ - ИПА Програма за прекугранична соработка РСМ - БГ	Износ: 7.000.000 денари	

Проект 14

Наслов на проектот „Изградба на отворен земјоделски пазар,,	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот	Мерка на ИЛДП
	Развој на современо земјоделско производство, подобрување на управувањето со животната средина и природните ресурси	Подобрување на пласманот на земјоделските производи преку зголемување на нивниот квалитет
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Босилово 	
Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да овозможи создавање на услови за продажба на земјоделски производи на отворено на локалните земјоделци.	
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Изграден земјоделски пазар - Подобрени условите за продажба на земјоделски производи - Намалени трошоци на земјоделците поради близина на продажната мрежа 	
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на градежните активности за изградба на земјоделскиот пазар • Тековно одржување на земјоделскиот пазар 	
Чекори кои треба да се реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомната не е спроведена.	
Детален список на потребна техничка документација	<ul style="list-style-type: none"> - Основн проект - Ревизија на основниот проект 	
Статус на проектот	<ul style="list-style-type: none"> - На ниво на проектна идеја (без техничка документација) 	
Период на имплементација на проектот	2021	
Очекувани вкупни трошоци за проектот	10.000.000 денари	До сега ништо нема вложено
Очекувани извори на финансирање		
- Општински буџет	Износ: 1.000.000 денари	
Друг извор:	Износ: 9.000.000 денари	
- МЗШВ на РСМ		
- АФЗРР на РСМ		

Проект 15

Наслов на проектот „Набавка на специјализирано возило/камион за собирање и транспортирање на комунален отпад,,	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Развој на современо земјоделско производство, подобрување на управувањето со животната средина и природните ресурси		Мерка на ИЛДП Зајакнување на капацитетите на комуналното претпријатие
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Босилово 		
Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да овозможи создавање на услови за подобрување на условите за собирањето и транспортирањето на комуналниот отпад од страна на ЈПКД „Огражден,, – Босилово.		
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Набавено ново возило/камион - Зголемен капацитет и обем на работа на општинското комунално претпријатие - Здрава животна средина 		
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> • Тендерска постапка за набавка на возилото/камион • Тековно одржување на возилото 		
Чекори кои треба да се реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомната не е спроведена.		
Детален список на потребна техничка документација	<ul style="list-style-type: none"> - Проектна апликација - Спецификација на производот 		
Статус на проектот	<ul style="list-style-type: none"> - На ниво на проектна идеја/проектен предлог аплициран во Програмата за прекугранична соработка со 		
Период на имплементација на проектот	2019		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	8.000.000 денари		До сега ништо нема вложено
Очекувани извори на финансирање			
- Општински буџет	Износ: 0		

Друг извор: - ИПА Програма за прекугранична соработка РСМ - БГ	Износ: 8.000.000 денари
---	-------------------------

Проект 16

Наслов на проектот „Изградба на бетонски канали за атмосферска вода во населените места: Босилово, Боријево и Моноспитово,,	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Развој на современо земјоделско производство, подобрување на управувањето со животната средина и природните ресурси	Мерка на ИЛДП Развивање на квалитетен систем за управување со отпадот и отпаните води
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Општина Босилово 	
Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да овозможи создавање на услови за канализирање на атмосферските води во населените места на правилен начин и спречување на опасностите од елементарни непогоди.	
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> - Изградени бетонски канали - Спречување на опасностите од поплави и материјални штети - Брз истек на вода и голем опфат на поројна вода 	
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на градежните активности и пуштање во употреба на бетонските одводни канали • Тековно одржување на бетонските канали 	
Чекори кои треба да се реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомената не е спроведена.	
Детален список на потребна техничка документација	<ul style="list-style-type: none"> - Основен проект - Ревизија на основен проект 	
Статус на проектот	<ul style="list-style-type: none"> - На ниво на основен проект подготвен за целосна имплементација 	
Период на имплементација на проектот	2019	

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

Очекувани вкупни трошоци за проектот	8.610.000 денари	До сега ништо нема вложено
Очекувани извори на финансирање		
- Општински буџет	Износ: 0	
Друг извор: - ИПА Програма за прекугранична соработка РСМ- БГ	Износ: 8.610.000 денари	

Проект 17

Наслов на проектот „Изградба на бетонски канал за атмосферски води во с. Босилово кај месност викана „топот,,“	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Развој на современо земјоделско производство, подобрување на управувањето со животната средина и природните ресурси	Мерка на ИЛДП Развивање на квалитетен систем за управување со отпадот и отпаните води
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> Општина Босилово 	
Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да овозможи создавање на услови за канализирање на атмосферските води во населеното место на правилен начин и спречување на опасностите од елементарни непогоди.	
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> Изграден бетонски канал Спречување на опасностите од поплави и материјални штети Брз истек на вода и голем опфат на поројна вода 	
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> Спроведување на градежните активности и пуштање во употреба на бетонскиот одводен канал Тековно одржување на бетонскиот канал 	
Чекори кои треба да се реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомната не е спроведена.	
Детален список на потребна техничка документација	<ul style="list-style-type: none"> Основен проект Ревизија на основен проект 	
Статус на проектот	<ul style="list-style-type: none"> На ниво на проектна идеја 	

Период на имплементација на проектот	2020		
Очекувани вкупни трошоци за проектот	600.000 денари		До сега ништо нема вложено

Проект 18

Наслов на проектот „Изградба на фекална канализациона мрежа во с. Босилово,,	Стратешката цел на ИЛДП кон кој придонесува проектот Подобрување на комуналната инфраструктура	Мерка на ИЛДП Реконструкција и изградба на нова комунална инфраструктура
Носител на проектот	<ul style="list-style-type: none"> Општина Босилово 	
Краток опис на проектот (за што е проектот)	Основна цел на овој проект е да овозможи создавање на услови за канализирање на отпадните води во населеното место Босилово на правилен начин и спречување на опасностите од заразни болести.	
Очекувани резултати од проектот	<ul style="list-style-type: none"> Изграден систем за одведување и прочистување на отпадни води Спречување на опасностите од појава на заразни болести Прочистување на отпадните води 	
Список на главните активности	<ul style="list-style-type: none"> Спроведување на градежните активности и пуштање во употреба на канализациониот систем Тековно одржување на канализациониот систем 	
Чекори кои треба да се реализираат	Се што е погоре наведено, бидејќи до сега ни една активност која беше спомната не е спроведена.	
Детален список на потребна техничка документација	<ul style="list-style-type: none"> Основен проект Ревизија на основен проект 	
Статус на проектот	<ul style="list-style-type: none"> На ниво на основен проект подготвен за целосна имплементација 	
Период на имплементација на проектот	2022	
Очекувани вкупни трошоци за проектот	62.000.000 денари	До сега ништо нема вложено
Очекувани извори на финансирање		

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

<ul style="list-style-type: none">- ЕУ- Светска Банка	Износ: 0
Друг извор: <ul style="list-style-type: none">- ИПА Програма за прекугранична соработка РСМ - БГ	Износ: 62.000.000 денари

7.Буџет

7.1. Динамика на финансирање

Табела 25: Динамика на финансирање

Мерка	Проект	Почеток на проектот	Време за спроведување на проектот	Процентот на вредност на проектот	Динамика на финансирање				
					Год. I	Год. II	Год. III	Год. IV	ВКУПНО
Донесување на урбанистички планови и друга документација за населените места	Изработка на урбанистички планови (УПС) за селата: Босилово, Боријево, Моноспитово и Турново	2019	1 година	4.924.917 денари	4.924.917 денари				4.924.917 денари
Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура	Изградба на тротоари во с. Босилово	2020	1 месец	1.496.000 денари		1.496.000 денари			1.496.000 денари
Реконструкција и изградба на нова регионална инфраструктура	Изградба на локален пат за поврзување на населените места Боријево и Колешино	2021-2022	2 години	40.000.000 денари			20.000.000 денари	20.000.000 денари	40.000.000 денари
Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура	Изградба на локални улици во населените места: Боријево, Босилово, Моноспитово, Еднокуќево и	2019	9 месеци	21.298.628 денари					21.298.628 денари

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

	Иловица								
Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура	Изградба на мост на Штучка река	2021	3 месеци	1.681.393 денари			1.681.393 денари		1.681.393 денари
Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура	Изградба на пат за пристап до земјоделско земјиште во с. Босилово	2019	2 месеци	1.200.000 денари	1.200.000 денари				1.200.000 денари
Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура	Изградба на локален пат за поврзување на населените места Иловица и Дрвош	2022	1 година	30.000.000 денари			30.000.000 денари		30.000.000 денари
Изградба на нова и реконструкција на постоечката училишна инфраструктура	Изградба на нова детска градинка во с. Босилово	2019	1 година	19.000.000 денари	19000000 денари				19.000.000 денари
Реконструкција на постоечкстс и изградба на нова социјална инфраструктура	Унапредување на условите за развој на алтернативни от туризам на локалитетот Моноспитовско Блато	2019	6 месеци	4.059.745 денари	4.059.745 денари				4.059.745 денари
Реконструкција на постоечкстс и изградба на нова социјална инфраструктура	Изградба на спортско игралиште во с.Моноспитово	2020	2 месеци	3.302.820 денари		3.302.820 денари			3.302.820 денари

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

а									
Изградба на нова и реконструкција на постоечката училишна инфраструктура	Реконструкција на зградата на ПОУ „Гоце Делчев,, с. Еднокуќево	2020	3 месеци	3.997.450 денари		3.997.450 денари			3.997.450 денари
Изградба на нова и реконструкција на постоечката училишна инфраструктура	Реконструкција на зградата на ПОУ „Борис Трајковски,, с. Боријево	2021	3 месеци	3.500.000 денари			3.500.000 денари		3.500.000 денари
Изградба на нова и реконструкција на постоечката училишна инфраструктура	Реконструкција на зградата на ОУ „Кирил и Методија,, с. Турново	2021	3 месеци	7.689.670 денари			7.689.670 денари		7.689.670 денари
Подобрување на пласманот на земјоделските производи преку зголемување на нивниот квалитет	Изградба на земјоделски пазар	2021	2 години	10.000.000	5.000.000	5.000.000			10.000.000
Зајакнување на капацитетите на комуналното претпријатие	Набавка на специјализирано возило/камион за собирање и транспортира	2019	6 месеци	8.000.000 денари	8.000.000 денари				8.000.000 денари

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

	ње на комунален отпад								
Развивање на квалитетен систем за управување со отпадот и отпадните води	Изградба на бетонски канали за атмосферска вода во населените места: Босилово, Бориево и Моноспитово	2019	1 година	8.610.000 денари	8.610.000 денари				8.610.000 денари
Развивање на квалитетен систем за управување со отпадот и отпадните води	Изградба на бетонски канал за атмосферски води во с. Босилово – месност викана „ТОПОТ„	2020	3 месеци	600.000 денари	600.000 денари				600.000 денари
Реконструкција и изградба на нова комунална инфраструктура	„Изградба на фекална канализациона мрежа во с. Босилово„	2022	2 години	62.000.000 Денари	31000000 денари	31000000 денари			62.000.000 денари

7.2.Извори на финансирање

Табела 26: Извори на финансирање

Проект	Процент а вредност на проектот	Извори на финансирање							
		Општина	Централна власт	Заеми	Донации	ИПА ИПАРД	Приватен сектор	PPP	Само- придонес
Изработка на урбанистички планови (УПС) за селата: Босилово, Боријево, Моноспитово и Турново	4.924.917 денари	751.258 денари	4.173.659 денари						
Изградба на тротоари во с. Босилово	1.496.000 денари	300.000 денари	1.196.000 денари						
Изградба на локален пат за поврзување на населените места Боријево и Колешино	40.000.000 денари	2.000.000 денари	38.000.000 денари						
Изградба на локални улици во населените места: Боријево, Босилово, Моноспитово, Еднокуќево и Иловица	21.298.628 денари	4.000.000 денари	17.298.628 денари						
Изградба на мост на Штучка река	1.681.393 денари	300.000 денари	1.381.393 денари						
Изградба на пат за пристап до земјоделско	1.200.000 денари	200.000 денари	1.000.000 денари						

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

земјиште во с. Босилово									
Изградба на локален пат за поврзување на населените места Иловица и Дрвош	30.000.000 денари	6.000.000 денари	24.000.000 денари						
Изградба на нова детска градинка во с. Босилово	19.000.000 денари		19.000.000 денари						
Унапредување на условите за развој на алтернативниот туризам на локалитетот Моноспитовско Блато	4.059.745 денари	465.000 денари			3.594.745 денари				
Изградба на спортско игралиште во с.Моноспитово	3.302.820 денари	302.820 денари	3.000.000 денари						
Реконструкција на зградата на ПОУ „Гоце Делчев,, с. Еднокуќево	3.997.450 денари	400.000 денари	3.597.450 денари						
Реконструкција на зградата на ПОУ „Борис Трајковски,, с. Боријево	3.500.000 денари	500.000 денари	3.000.000 денари						
Реконструкција на зградата на ОУ „Кирил и Методија,, с. Турново	7.689.670 денари	689.670 денари	3.500.000 денари			3.500.000 денари			
Изградба на земјоделски пазар	10.000.000 денари	1.000.000 денари	9.000.000 денари						
Набавка на специјализирано возило/камион за	8.000.000 денари					8.000.000 денари			

Интегриран план за локален развој на општина Босилово

собирање и транспортирање на комунален отпад									
Изградба на бетонски канали за атмосферска вода во населените места: Босилово, Боријево и Моноспитово	8.610.000 денари					8.610.000 денари			
Изградба на бетонски канал за атмосферски води во с. Босилово – месност викана „топот,,	600.000 денари	600.000 денари							
„Изградба на фекална канализациона мрежа во с. Босилово,,	62.000.000 денари		10.000.000 денари		52000000 денари				

9. Клучни индикатори за успешност

Приоритет	Индикатор
1. Осовременување на локалната патна инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> - Број на изработени нови УПС (урбанистички планови за села) - Површина во метри квадратни на опфатена урбанизирана површина - Број на урбанизирани населени места - Број на граѓани корисници на урбанизацијата на населените места
Приоритет	Индикатор
2. Осовременување на локалната патна инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> - Број на ново поставени сообраќајни знаци - Метри на обележани локални патишта - Метри на обележани пешачки премини - Број на канделабри за ноќно осветлување на патишта - Број на поставени светлечки сообраќајни знаци - Број на поставени т.н. „легнати полицајци,“ - Метри квадратни на искосени тревнати поршини за поголема прегледност во сообраќајот

Приоритет	Индикатор
3. Зголемување на сообраќајната поврзаност со соседните општини	<ul style="list-style-type: none"> - Км. на изградени нови локални патишта за меѓуопштинско поврзување - Км. на реконструирани патишта за меѓуопштинско поврзување - Број на населени места/граѓани корисници на меѓуопштинската патна инфраструктура

Приоритети	Индикатор
4. Осовременување на локалната патна инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> - Км. новоизградени локални улици - Км. реконструирани локални улици - Број на изработени основни проекти за улици (техничка документација) - Број на населени места/граѓани корисници на уличната инфраструктура

Приоритети	Индикатор
5. Осовременување на локалната патна инфраструктура	<ol style="list-style-type: none"> 1. Број на ново изградени мостови над речни корита 2. Должина во метри на ново изградени мостови 3. Должина на реконструирани мостови, 4. Број на населени места/граѓани корисници на инфраструктурата

Приоритети	Индикатор
6. Осовременување на локалната патна инфраструктура	<ol style="list-style-type: none"> 5. Км/Новоизградени локални патишта 6. Км/ на реконструирани локални патишта 7. Број на изработени основни проекти за локални патишта (техничка документација) 8. Број на населени места/граѓани корисници на локалната патна инфраструктура

Приоритети	Индикатор
7. Унапредување на социјалната инфраструктура и подобрување на социјалните услуги	<ol style="list-style-type: none"> 9. Број на ново изградени детски градинки 10. Број на деца сместени во детски градинки 11. Број на реконструирани детски градинки 12. Број на населени места опфатени со услугата за згрижување на деца

Приоритети	Индикатор
8. Унапредување на социјалната инфраструктура и подобрување на социјалните услуги	13. Број на новоизградени објекти за туризам 14. Број на реконструирани објекти за алтернативен туризам 15. Број на туристи/посетители на туристичките локации

Приоритети	Индикатор
9. Унапредување на социјалната инфраструктура и подобрување на социјалните услуги	16. Број и површина на реконструирани спортски објекти 17. Број на изработени нови основни проекти за изградба на спортски објекти 18. Број на изградени спортски објекти/сали 19. Број на граѓани/ученици, деца кои ја користат спортската инфраструктура

Приоритети	Индикатор
10. Подобрување на ефективната и ефикасноста во воспитно-образовниот процес преку модернизација на образованието	20. Број на реконструирани централни и подрачни основни училишта 21. Површина во метри квадратни на дограден простор во училишните згради 22. Површина во метри квадратни на адаптиран простор во училишните згради 23. Број на новоизградени училишни згради

11. Подобрување на ефективност и ефикасност во воспитно-образовниот процес преку модернизација на образованието

- 24. Број/метри квадратни на инсталирани сончеви колектори
- 25. Број на инсталирани централни системи за греење на обновливи извори на енергија
- 26. Метри квадратни на изградени термо фасади на јавни објекти
- 27. Број/метри квадратни на заменета внатрешна и надворешна столарија на јавни објекти

12. Зголемување на економската активност преку развој на современо земјоделство

- 28. Број/метри квадратни на корисна површина за продажба
- 29. Број на локални земјоделци што го користат новоизградениот земјоделски пазар
- 30. Број на трговци и трговски претпријатија кои ја користат продажната инфраструктура.

13. Создавање на услови за подобрување на управувањето со животната средина

- 31. Број на набавени возила за собирање и транспортирање на комунален отпад,
- 32. Број на населени места/број на граѓани кои ја користат услугата за собирање и транспортирање на комунален отпад
- 33. Број на исчистени диви депонии

14. Создавање на услови за подобрување на управувањето со животната средина

34. Метри должина на ново изградени бетонски канали за одвод на атмосферска вода
35. Број на реконструирани одводни канали за атмосферска вода
36. Км. на ископана(обновена) каналска мрежа за атмосферски води
37. Метри должина на ново поставени подземни цевки за одвод на атмосферска вода
38. Метри должина на ископани нови одводни канали.

15. Подобрување на комуналната инфраструктура

39. Метри должина на ново изградени системи за третман на отпадни води
40. Број на изготвени основни проекти за изградба на канализациони системи
41. Број на изградени прочистителни станици за отпадни води
42. Број на населени места/граѓани корисници на канализационите системи

10. План за имплементација

Врз основа на претходно поставените задачи, како што беа: идентификација на приоритетните проблеми, извршената приоритизација и дефинирање на приоритетните проблеми, тимот за имплементација на проектните активности ги состави сите утврдени и испланирани елементи во еден логичен редослед, со што се доби Планот за имплементација на ИПЛР за општина Босилово.

Планот за спроведување на ИПЛР (табеларен формат) се состои од следниве елементи:

- Наслов на проектот;
- Активности што треба да се анализираат;
- Институција/орган што ќе ги спроведува активностите;
- Временски рок за спроведување;

Планот за спроведување на ИПЛР е алатка, која на Општината и овозможува остварување на целите преку преземање на соодветни акции во разумен временски период и во рамките на расположливите финансиски средства.

Општина Босилово ќе посвети сериозно внимание на спроведувањето на овој План, со максимална посветеност во решавањето на проблемите и со изнаоѓање на финансиски средства од сопствениот буџет, државните институции и надворешни донатори се со цел оставрување на целите на ИПЛР.

2019 година

Проект	ШТО? Список на активности кои треба да се реализираат	КОЈ?	ДО КОГА?
Изработка на урбанистички планови(УПС) за селата: Босилово, Бориево, Турново и Мноспитово	1.Изработка на урбанистичките планови	Фирма избрана на тендер	31.12.2019
Изградба на локални улици во населените места: Бориево, Босилово, Моноспитово, Еднокуќево и Иловица	1.Тендерска постапка 2.Градежно-занатски работи	Општина Босилово Фирма/Изведувач на работите	30.06.2019 31.10.2019
Изградба на пат за пристап до земјоделско земјиште во с. Босилово	1.Тендерска постапка и Одобрение за градење 2.Градежно-занатски работи	Општина Босилово Фирма/Изведувач на работите	30.09.2019 30.11.2019
Изградба на нова детска градинка во с. Босилово	1.Градежно-занатски работи	Фирма/Изведувач на работите	31.12.2019
Унапредување на условите за развој на алтернативниот туризам на локалитетот Моноспитовско Блато	1.Тендерска постапка 2.Градежно-занатски работи	Општина Босилово Фирма/Изведувач на работите	28.02.2019 30.06.2019
Набавка на специјализирано возило/камион за собирање и транспортирање на комунален отпад	1.Тендерска постапка 2.Набавка на возилото/камионот	Општина Босилово Фирма/добавувач	31.08.2019 30.11.2019
Изградба на бетонски канали за	1.Тендерска постапка и Одобрение за градење	Општина Босилово	31.08.2019

атмосферска вода во населените места: Босилово, Боријево и Моноспитово	2.Градежно-занатски работи	Фирма/Изведувач на работите	31.12.2019
--	----------------------------	-----------------------------	------------

2020 година

Проект	ШТО? Список на активности кои треба да се реализираат	КОЈ?	ДО КОГА?
Изградба на тротоари во с. Босилово	1.Тендерска постапка и Одобрение за градење 2.Градежно-занатски работи	Општина Босилово Фирма/Изведувач на работите	30.06.2020 31.10.2020
Изградба на спортско игралиште во с.Моноспитово	1.Тендерска постапка и Одобрение за градење 2.Градежно-занатски работи	Општина Босилово Фирма/Изведувач на работите	30.06.2020 31.10.2020
Реконструкција на зградата на ПОУ „Гоце Делчев,, с. Еднокуќево	1.Тендерска постапка 2.Градежно-занатски работи	Општина Босилово Фирма/Изведувач на работите	31.05.2020 31.08.2020

2021 година

Проект	ШТО? Список на активности кои треба да се реализираат	КОЈ?	ДО КОГА?
Изградба на локален пат за поврзување на населените места Боријево и Колешино (1 фаза)	1.Тендерска постапка и Одобрение за градење 2.Градежно-занатски работи	Општина Босилово Фирма/Изведувач на работите	30.06.2021 31.10.2021
Изградба на мост на Штучка река	1.Тендерска постапка и Одобрение за градење 2.Градежно-занатски работи	Општина Босилово Фирма/Изведувач на работите	30.09.2021 31.12.2021
Реконструкција на зградата на ПОУ „Борис	1.Тендерска постапка	Општина Босилово Фирма/Изведувач на	31.05.2021

Трајковски,, с. Боријево	2.Градежно-занатски работи	работите	31.08.2021
Реконструкција на зградата на ОУ „Кирил и Методија,, с. Турново	1.Тендерска постапка	Општина Босилово	31.05.2021
	2.Градежно-занатски работи	Фирма/Изведувач на работите	30.09.2021

2022 година

Проект	ШТО? Список на активности кои треба да се реализираат	КОЈ?	ДО КОГА?
Изградба на локален пат за поврзување на населените места Боријево и Колешино (2 фаза)	1.Градежно-занатски работи	Фирма/Изведувач на работите	30.09.2022
Изградба на локален пат за поврзување на населените места Иловица и Дрвош	1.Тендерска постапка и Одобрение за градење 2.Градежно-занатски работи	Општина Босилово Фирма/Изведувач на работите	30.04.2022 31.12.2022
„Изградба на фекална канализациона мрежа во с. Босилово,,	1.Тендерска постапка и Одобрение за градење 2.Градежно-занатски работи	Општина Босилово Фирма/Изведувач на работите	01.12.2022 31.12.2022

11.План за следење

Заради спроведување на активностите предвидени во ИПЛР за општина Босилово, неопходно е потребно да се направи и План за следење на спроведувањето на документот.

Следењето претставува редовна активност заради утврдувањето на динамиката на спроведување на активностите онака како што е предвидено во ИПЛР.

Со овој план се предвидуваат очекуваните резултати од спроведувањето на ИПЛР во практика, за кои се утврдуваат показатели на успех, односно индикатори со кои се мери напредокот на ИПЛР.

Планот за следење на ИПЛР за општина Босилово (табеларно претставен) се состои од следните елементи:

- Број на мерка;
- Име на проектот;
- Статус на проектот;
- Остварени резултати;
- Дополнително појаснување;

Бр. на мерки	Име на проектот	Статус на проектот: (заокружи или соодветнозначи)	Остварени резултати	Дополнително појаснување
Донесување на урбанистички планови и друга документација за населените места	Изработка на нови урбанистички планови (УПС) за селата: Босилово, Турново, Бориево и Моноспитово	-Делумно завршен,	Изработени четири нови Урбанистички планови за села	
Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура	Изградба на тротоари во с. Босилово	-Реализацијата не е започната	Изградени тротоари во вкупна должина од 400 метри	
Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура	Изградба на локален пат за поврзување на населените места Бориево и Колешино	-Реализацијата не е започната	Изграден локален пат во вкупна должина од 3.268 метри	
Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура	Изградба на локални улици во населените места: Бориево, Босилово, Моноспитово,	-Реализацијата не е започната	Изградени нови локални улици во вкупна должина од 3.520 метри	

	Еднокуќево и Иловица			
Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура	Изградба на мост на Штучка Река	-Реализацијата не е започната	Изграден еден нов мост над речно корито	
Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура	Изградба на пат за пристап до земјоделско земјиште во с. Босилово	-Реализацијата не е започната	Изграден локален пат во вкупна должина од 1.000 метри	
Реконструкција и изградба на нова локална патна инфраструктура	Изградба на локален пат за поврзување на населените места Иловица и Дрвош	-Реализацијата не е започната	Изграден локален пат во вкупна должина од 3.600 метри	
Изградба на нова и реконструкција на постоечката училишна инфраструктура	Изградба на нова детска градинка во с. Босилово	-Реализацијата не е започната	Изградена една детска градинка со капацитет за 60 деца	
Реконструкција на постоечката и изградба на нова социјална инфраструктура	Унапредување на условите за развој на алтернативниот туризам на локалитетот Моноспитовско Блато	-Делумно завршен	Изграден паркинг простор за 20 возила, опремен музеј, централно греење, реновирани 1.000 метри дрвени патеки, 7 колиби и 2 набљудувачници	
Реконструкција на постоечката и изградба на нова социјална инфраструктура	Изградба на спортско игралиште во с.Моноспитово	-Реализацијата не е започната	Изградено едно спортско игралиште за комбинирани спортови на отворено	
Изградба на нова и реконструкција на постоечката училишна	Реконструкција на зградата на ПОУ „Гоце Делчев,, с. Еднокуќево	-Реализацијата не е започната	Реконструирана училишна зграда, со вкупна површина од 120 м2 и доградба на една дополнителна	

инфраструктура			просторија	
Изградба на нова и реконструкција на постоечката училишна инфраструктура	Реконструкција на зградата на ПОУ „Борис Трајковски,, с. Бориево	-Реализацијата не е започната	Реконструирана училишна зграда во вкупна површина од 100 м2	
Изградба на нова и реконструкција на постоечката училишна инфраструктура	Реконструкција на зградата на ОУ „Кирил и Методија,, с. Турново	-Реализацијата не е започната	Реконструирана училишна зграда со централно греење и зголемена енергетска ефикасност	
Зајакнување на капацитетите на комуналното претпријатие	Набавка на специјализирано возило/камион за собирање и транспортирање на комунален отпад	-Реализацијата не е започната	Набавено 1 (едно) возило/камион со зафатнина на фургон од 13 м3	
Развивање на квалитетен систем за управување со отпадот и отпадните води	Изградба на бетонски канали за атмосферска вода во населените места: Босилово, Бориево и Моноспитово	-Реализацијата не е започната	Изградени бетонски канали во вкупна должина од 1.000 метри	
Реконструкција и изградба на нова комунална инфраструктура	„Изградба на фекална канализациона мрежа во с. Босилово,,	-Реализацијата не е започната	Изградена фекална канализациона мрежа со пречистителна станица	

12. Евалуација

Евалуацијата на ИПЛР на општина Босилово ќе се врши исто така интегрирано од страна на сите учесници кои дадоа свој допринос во неговата подготовка. Институционално

Интегрираниот план за локален развој ќе биде следен од страна на Градоначалникот на општина Босилово и одделението за комунални работи и ЛЕР, како и од Советот на општина Босилово.

Невладиниот сектор и бизнис заедницата исто така ќе учествуваат во евалуацијата на овој план со што ќе се создадат услови за објективно следење на неговата реализација.

Евалуацијата на планот ќе се врши периодично (два пати годишно). Во текот на евалуацијата на планот ќе се следат следните активности:

- Утврдување на динамиката на реализацијата на предвидените проекти (дали проектите се спроведуваат согласно предвидениот временски рок)
- Потешкотии во реализацијата на проектите (институционални, временски пречки, и сл.)
- Квалитетот на реализацијата на проектните предлози во согласност со извршениот стручен надзор.
- Услови за надградување или евентуални дополнувања на проектните активности и сл.
-

Евалуацијата на Интегрираниот план за локален развој ќе претставува основа за изработка односно планирање на наредниот интегриран план на општина Босилово.